

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 30 JANUARI 1918

No. 109

INHOUD

	Blz.
GELD EN INFLATIE door Leonard Keesing	89
Het Gevaar van de-Loskoppeling van Export en Binnen-landsche Voorziening.....	90
Graan voor Neutrale Landen uit Duitschland	92
De Ledermarkt in 1917 door M. L. Rosenberg	93
Staatsbeheer over de Spoorwegen in de V. S.	95
De Rijksmiddelen	96
AANTEKENINGEN:	
De duikbootoorlog	97
Stand der cultures en uitvoer van Suriname.....	97
Japansche spoorwegen	97
Prijzen in de jaren 1914 tot 1917	93
Amerika rust zich ten strijd	98
INGEZONDEN STUKKEN:	
Zijn „Ismen" te weren? door Dr. E. E. J. Messing	98
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	99
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	100
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen. Effectenbeurzen. 101—108	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN
Secretaris-Redacteur: G. E. Huffnagel.Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,—
per jaar. Losse nummers 30 cents.Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het
weekblad gratis.De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

28 JANUARI 1918.

De meerdere ruimte op de geldmarkt is slechts voorbijgaand geweest. Reeds den eersten dag dezer week noteerde de prolongatierente weder $\frac{1}{4}$ pCt. hooger op $3\frac{3}{4}$ pCt., terwijl de laatste dagen regelmatig 4 pCt. genoteerd werd. Particulier disconto bleef weder ongeveer op de zelfde hoogte als de vorige week, hoewel er enkele dagen waren, dat ook hier een kleine neiging tot stijging merkbaar werd. De omzetten waren echter ook nu weder gering. Alleen callgeld was sterk aangeboden, hetgeen met het oog op de nadering van den stortingsdag der staatsleening zeer verklaarbaar is. * * *

Op de wisselmarkt viel deze week niet veel bijzon-

ders waar te nemen. De stemming was eenigszins zenuwachtig, omdat een bepaalde richting niet bemerkbaar was. In het algemeen was het aanbod overheerschend en liepen de meeste koersen iets terug. Maar herhaaldelijk traden plotseling weder kleine stijgingen in, daar door den zeer kleinen omvang van de markt een vraag of aanbod van iets grooter betekenis direct een totalen omkeer van de stemming ten gevolge had.

GELD EN INFLATIE.

Uit een bespreking in Uw nummer van 31 October en uit krantenartikels, die mij hier van tijd tot tijd bereiken, zie ik, dat het goudvraagstuk en het inflatieprobleem sinds eenigen tijd het onderwerp van ijerige discussie in Nederland vormen. Hoewel het meeste, dat te dezer zake gepubliceerd werd, mij tengevolge van de ongunstige verbandingen niet bereikte, las ik toch genoeg om den indruk te erlangen, dat de besprekingen, zelfs waar zij van een bewusten, afgeronden gedachtengang getuigen, veelal gekenmerkt zijn door een zekeren schroom dezen tot de uiterste consequentie door te trekken. Het behoeft geen betoog, dat het in dezen, als in alle vraagstukken, van het grootste belang is de aandacht zooveel mogelijk op de essentieele punten te concentreren en secundaire verschijnselen niet met hoofdzaken te verwisselen; met andere woorden, te vermijden, dat men door de boomen het bosch niet zou zien.

Hoezeer een staatsman zich vaak door gewichtige factoren van den theoretisch rechten weg moet laten afleiden en in practische staatkunde de eenig gebruikelijke weg veelal de omweg is, toch dient de wetenschap, in haar onderzoek naar de beginselen, die de economische verschijnselen beheerschen, voor geen uiterste terug te deinzen, opdat de staatsman niet in het duister taste omtrent de grondslagen, waarop hij bouwt en in staat zij de strekking te overzien van elke afwijking van de theoretische regelen in hun geheele, strenge onbuigzaamheid. Sinds lang groot belang stellende in de onderhavige vraagstukken, heb ik in Mei j.l. in de „Chronicle" een artikel gepubliceerd betreffende „Money and Inflation" en in September een als pamflet gedrukt artikel betreffende „The Nature of Economic Democracy". In beide heb ik beproefd de fundamenteele punten, zooals ze door mij worden gezien, in het licht te stellen. Het zij mij derhalve vergund in Uw blad zoo beknopt mogelijk tot de discussie mijn deel bij te dragen. Ik zal trachten het bestek van een kort tijdschrift-artikel niet te overschrijden.

Het is aan weinig twijfel onderhevig, dat de theorieën der „nominalisten" of „charteristen", d.w.z. van Knapp's volgelingen, sterk in betekenis hebben gewonnen door de verschijnselen, die zich tijdens den oorlog hebben voorgedaan. Knapp's theorieën evenwel bepalen zich tot de staatkundig-philosophische zijde van het vraagstuk. Het was de verdienste van Dr.

Friedrich Bedixen, die theorieën toe te passen op de economische wetenschap als zoodanig en aan hem hebben wij de definitie te danken, dat geld is een „aanspraak op een economische prestatie”, verworven op grond eener voorafgegane prestatie. Bankbiljetten en andere instrumenten, die als geld fungeren, dienen dus gedekt te zijn door activa, die ditzelfde karakter hebben. Deze activa kunnen zijn dezulke, die dit karakter uitsluitend in het binnenland hebben en/of die het ook hebben in het buitenlandsch verkeer. In welke verhouding de activa, die alleen in het binnenland kunnen gebruikt worden, zullen staan tot die, welke ook in het buitenland geldig zijn, is een vraag, die afhangt van de positie van een gemeenschap in het internationaal verkeer en die dus voor elk land afzonderlijk beantwoord moet worden. Een gedetailleerde uiteenzetting zou hier te voeren. Derhalve zij het mij geoorloofd te volstaan met de eenvoudige opsomming van de activa, die aan de gestelde eischen voldoen. Het zijn: goud, binnenlandsche handelswissels en buitenlandsche saldi of handelswissels. Van al deze soorten heeft alleen goud de dubbele eigenschap, zoowel in het binnenals in het buitenland te kunnen worden gebruikt. Deze eigenschap is nochtans niet een natuurlijke, inherente hoedanigheid, doch een gevolg van wetgevende actie: de aanneming van den gouden standaard, het „magna charta” van het goud. Voor het binnenlandsch verkeer is goud als dekking voor bankbiljetten overbodig. Voor het buitenlandsch verkeer zou het, in beginsel, zonder bezwaar door buitenlandsche saldi en wissels kunnen worden vervangen. In practijk heeft het goud evenwel boven deze beide twee voordeelen. In de eerste plaats kan het in alle vreemde landen worden gebezigd, terwijl saldi slechts in één land gangbaar zijn en dus eventueel door wisseltransacties moeten worden geconverteerd. In de tweede plaats kunnen buitenlandsche wissels en saldi in tijden van crisis en oorlog door een algemeen moratorium of door economische oorlogsmaatregelen onbruikbaar worden gemaakt.

De meening, dat „inflatie” en schaarschte aan verbruiksartikelen, evenzeer elk voor zich alleen als naast elkaar bestaan kunnen en dat zij derhalve afzonderlijke factoren vormen, die elk voor hun deel en onafhankelijk van de andere duurte veroorzaken, is een dwaling. Schaarschte aan verbruiksartikelen is inflatie en zogenaamde geld-inflatie, die niet alleen in papier bestaat, doch wel degelijk ook in goud en zelfs in bankdeposito's, is niet een oorzaak, doch is, evenals de duurte zelf, een gevolg van het verbroken verband tusschen vraag en aanbod in verbruiksartikelen. Dit kan kort worden aangetoond. Wat is de genesis van geld? Hoe ontstaat het? Als gevolg eener economische prestatie. Dit is het geval zelfs waar volgens de ongezondste methoden fiat-papier wordt gedrukt. Ook daar dient het ter betaling van prestaties, die of wel reeds hebben plaatsgevonden, of wel nog moeten plaatsvinden. Wat zijn die prestaties? Productieve of niet productieve; zulke die verbruiksartikelen produceeren en door transport distribueeren, of niet-productieve „diensten”. Wanneer derhalve op de geldmarkt een wanverhouding bestaat, moet die haar oorzaak noodzakelijk vinden in een wederkerige wanverhouding op de markt van „economische prestaties”, d.w.z. in een ontwrichting van het evenwicht tusschen „productie” en „dienst”. Is er te veel productie om te kunnen worden geabsorbeerd door de „aanspraken op economische prestatie”, verkregen door „dienst”, dan bestaat er deflatie, of, zooals men het gemeenlijk noemt, overproductie. Is er, omgekeerd, te veel „dienst” en te weinig „productie”, dan bestaat er inflatie, hetgeen in werkelijkheid slechts een andere uitdrukking is voor „onderproductie”.

Uit een en ander volgt, dat de redistributie van geld (want iets anders is het heffen van belastingen

en het uitschrijven van leeningen inderdaad niet) bijzaak is en de hoofdzaak en tevens oorzaak van de verschijnselen op de geldmarkt gezocht moet worden in de redistributie van productie en de regeling van de onderlinge verhouding tusschen „dienst” en „productie”. Ik ben overtuigd, dat na den oorlog alle landen aan dit probleem, bewust of onbewust, hun aandacht in hoofdzaak zullen wijden. Gelukkig te prijzen zullen die naties zijn, welke staatslieden doorzicht genoeg toonen om het als hun oogmerk te beschouwen.

Gegeven zijnde, dat „inflatie” niets anders is dan een tekort aan productie van verbruiksartikelen en een overmaat van improductieve „dienst”, wordt het vrij gemakkelijk de middelen te bepalen, die de kwaal moeten genezen of lenigen. Vooraf diene evenwel te gaan de opmerking, dat de productie van verbruiksartikelen, die uitgevoerd worden, wat het exporteerende land betreft niet onder productie kan gerangschikt worden, doch onder „dienst”, hetgeen zonder nadere uiteenzetting wel voor iedereen duidelijk zal zijn.

Het meest positieve middel tegen inflatie is op grond van bovenstaande diagnose natuurlijk: vermeerdering der productie. Aannemende, dat het bestaande tekort aan productie reeds de uiterste stimulatie van mechanische productieprocessen heeft bewerkt, zal dit natuurlijk slechts te bereiken zijn door een gelijktijdige vermindering van niet-productieve „dienst”. Lapmiddelen zijn het verminderen van de koopkracht der bevolking en het langer doen strekken van den te kleinen voorraad door rationeering. Het verminderen van de koopkracht kan tot zekere hoogte worden bereikt door het opheffen der aanmuntning van goud en het uitgeven van biljetten tegen goud, waardoor de opbrengst van exporten gedwongen wordt belegging in het buitenland te zoeken. Gestimuleerd wordt de koopkracht natuurlijk, wanneer de staat in plaats van benodigde gelden door belastingen en door bij het publiek geplaatste leeningen te vinden, voorschotten opneemt of leeningen plaatst bij de circulatiebank of particuliere banken, waardoor inderdaad kunstmatig geld wordt „gefabriceerd” en het is juist daarom, dat zulke transacties in tijden van inflatie zoo ontredderend werken. Belastingen verminderen de koopkracht slechts op uiterst ongelijkmatige wijze en kunnen derhalve nooit eene ideale redistributie van productie bewerkstelligen, tenzij zij hand in hand gaan met andere, reguleerende maatregelen.

LEONARD KEESING.

New York, 6 December 1917.

HET GEVAAR VAN DE LOSKOPPELING VAN EXPORT EN BINNENLANDSCHE VOORZIENING.

Men schrijft ons:

Sinds Treub in „Oorlogstijd” zijn pijlen afschoot op de samen koppeling van de binnenlandsche levensmiddelenvoorziening en den uitvoer, werd het tot een wachttwoord, dat de connexiteit tusschen die twee verbroken moest worden. En inderdaad doet het wel heel bevreemdend aan, dat, terwijl er overvloed van kaas in het land is, het publiek op een bepaald oogenblik heelemaal geen kaas kan krijgen, omdat de uitvoer van dat artikel stop staat. De rechtmatigheid van zoo'n feit brengt men het publiek nimmer aan het verstand; dit concludeert uit het niet-verkrijgbaar zijn van kaas, dat er geen kaas is, en als het dan hoort, dat het niet verkrijgbaar zijn verband houdt met den uitvoer, is de tweede gevolgtrekking, dat de kaas is uitgevoerd. De eenig juiste gevolgtrekking, dat door het ophouden van den export de exporteurs niet meer in de gelegenheid waren de verliezen op de binnenlandsche voorziening geleden te dekken, wordt niet gemaakt. Was deze conclusie wel getrokken, dan had de remedie vlak voor de hand gelegen

en had men er ongetwijfeld van alle zijden op aangedrongen, dat thans het Rijk de taak van de exporteurs zou overnemen, de kaas tegen productieprijs zou aankopen en het verlies op de binnenlandsche voorziening voor eigen rekening zou nemen.

Het eigenlijke kwaad van het verband tusschen de binnenlandsche voorziening en den export lag dan ook niet in dat *verband*, maar in het feit van de binnenlandsche voorziening *beneden kostprijs*. Indien van den beginne aan het publiek den werkelijken productieprijs had betaald, had het ophouden van uitvoer nimmer gepaard behoeven te gaan met een ophouden van de binnenlandsche distributie, doch had deze ongestoord kunnen blijven verlopen.

Voor hen, wien de connexiteit tusschen uitvoer en binnenlandsche voorziening een doorn in het oog was, zal het ongetwijfeld een voldoening zijn, dat die samenhang thans is verbroken. De winsten bij den uitvoer gemaakt, komen niet meer in aanmerking om de verliezen op de binnenlandsche voorziening geleden te dekken, doch vloeien in de kas der Export-Centrale en dienen tot meerdere garantie voor de door haar uit te geven obligaties. Daartegenover is thans op de begrooting een som uitgetrokken, die overeenstemt met het bedrag door den export opgebracht en de overheid in staat stelt hetzelfde te verrichten, wat tot dusver de export verrichtte. Het systeem: volledige scheiding tusschen binnenlandsche voorziening en uitvoer, is zoover doorgevoerd, dat er ook eene volledige scheiding is gebracht tusschen de taak van de organen, die zich met de voorziening en den uitvoer bezig houden; de Export-Centrale heeft niets met de binnenlandsche voorziening te maken en daartegenover heeft de Commissie van Bijstand zich niet te bemoeien met eenige vraag betreffende den export.

* * *

De tweegebrachte scheiding heeft ongetwijfeld boven de oude regeling een voordeel. Het geval, dat we geen goedkoop kaas hebben, omdat er geen export van kaas is, zal zich in de toekomst niet meer kunnen voordoen; het Rijk koopt eenvoudig kaas op markten op, stelt deze tegen verlaagde prijzen beschikbaar en vindt in den uitgetrokken begrotingspost de gelden, noodig voor de dekking van de aldus geleden verliezen. Een tweede voordeel van het over de begrooting loopen van de kosten der voorziening is ook, dat men precies weet, hoeveel de distributie nu eigenlijk kost.

Evenwel het verloren gaan van de connexiteit tusschen uitvoer en beschikbaarstelling brengt ongetwijfeld ook nadeelen voor de binnenlandsche voorziening met zich mede en het is zeer de vraag, of die nadeelen de voordeelen niet overtreffen.

Het feit, dat, nu alles over de begrooting loopt, men zich blind kijkt op het hooge bedrag der kosten van de distributie, laten we onbesproken, als minder ter zake doende. Wel is van belang de omstandigheid, dat dientengevolge de gemeenten in ongunstiger conditie geraken. Zoolang de export de kosten van de voorziening droeg, behoeften Rijk en gemeente geen cent voor die voorziening bij te dragen. Nu de kosten op de begrooting gebracht zijn, betaalt het Rijk daarvan $\frac{9}{10}$ en de gemeente $\frac{1}{10}$. De door den export opgebrachte gelden vloeien in de kas der Export-Centrale en bij liquidatie daarvan komt het overschot in 's Rijks kas. Het Rijk heeft dus de kans nog eenmaal de uitgegeven gelden terug te krijgen; de gemeenten evenwel zijn de eeuwige Sijmen-betaalbaar; hun $\frac{1}{10}$ zijn zij voor altijd kwijt.

Behalve dat de gemeentekas nu zooveel zwaarder belast wordt, brengt de nieuwe gedragslijn dit gevaar met zich mede, dat dientengevolge de voorziening zelve teruggaat. Zoolang b.v. de vischvoorziening geen geld kostte, hadden tal van gemeentebesturen geen bezwaar het vischverbruik te hunnet te bevorderen. Voor een gemeente, waar het met de financiën niet erg rooskleurig gesteld is, wordt het echter in de toekomst een heel ding propaganda voor het

vischverbruik te maken; hoe meer de gemeente hier doet, hoe ongunstiger haar financieele toestand wordt, en voor ons staat het dan ook vast, dat het binnenlandsche vischverbruik eerlang niet onaanzienlijk dalen zal. Dat in verband daarmee de export zal toenemen, ligt voor de hand.

Voor al vreezen we toeneming van den export van verse groenten als gevolg van het verbreken van de connexiteit tusschen beschikbaarstelling en export. Wat zeevisch betreft, zijn de gemeenten, die op een goede vischvoorziening prijsstellen, ook voortaan althans in de gelegenheid deze voorziening naar behooren te doen plaats vinden. Maar een goedkoop voorziening van verse groenten wordt ook voor de best-willende gemeenten in de toekomst onmogelijk. Tot dusver leverden producenten de verse zomergroenten op de binnenlandsche veilingen beneden productieprijs af; voortaan brengt ook het binnenlandsche percentage den productieprijs op. Zullen deze groenten het publiek tegen redelijken prijs bereiken, dan wordt aanwijzing volgens de distributiewet eisch, en betalen Rijk en gemeenten resp. $\frac{9}{10}$ en $\frac{1}{10}$ van het verlies. Welnu; volgens alle deskundigen is dit systeem voor de verse groenten niet door te voeren. Ook minister Posthuma heeft blijkens zijn Memorie van Antwoord in zake het nieuwe levensmiddelen-ontwerp een zwaar hoofd in het welslagen van de nieuwe regeling voor wat verse groenten aangaat. Hij stelt zich hier een regeling voor in den geest van die van de melkvoorziening, maar ziet daarbij over het hoofd, dat melk een „eenvormig” product is, waarvoor zonder bezwaar maximumprijzen zijn te stellen. Groenten evenwel, met hun groot verschil in kwaliteit en grootte, zijn allerminst eenvormig, en de in 1916 genomen proef om althans voor enkele groenten maximumprijzen vast te stellen, is dan ook op een volslagen mislukking uitgelopen. Eene aanwijzing van verse groenten volgens de distributiewet en een daarmee gepaard gaande verrekening tusschen Rijk en gemeenten van de verliezen der distributie, is ondoenlijk. En waar in het nieuwe stelsel de producent voor zijn artikel den werkelijken kostprijs ontvangen moet, heeft zulks noodzakelijk tot gevolg, dat de gebruiker zijn groenten duurder betaalt dan vorige jaren. De minder gegoede bevolking zal daartoe niet in staat zijn; bijgevolg is een geringer hoeveelheid dan het vorige jaar voor binnenlandsch verbruik noodig en kan een grooter hoeveelheid worden uitgevoerd, iets wat de Export-Centrale welkom zijn kan.

* * *

Het grootste bezwaar evenwel tegen het teloorgaan van het verband tusschen beschikbaarstelling en export achten we, dat de taak van de Commissie van Bijstand en die van de Export-Centrale van elkaar afgescheiden zijn. Beide organen zullen volgens de vorenvermelde Memorie van Antwoord van minister Posthuma geheel zelfstandig optreden. Eventuele onderhandelingen met het buitenland gaan voortaan buiten de Commissie van Bijstand om; de Export-Centrale heeft geen bemoeienis met de binnenlandsche voorziening. De Commissie van Bijstand beslist, welke hoeveelheden niet voor binnenlandsch verbruik benodigd zijn; de Export-Centrale maakt uit, op welke voorwaarden die uitvoer zal geschieden.

Tenzij de verhouding tusschen beide organen gewijzigd wordt, oordeelen we het onvermijdelijk, dat onze voedselvoorziening hierbij het kind van de rekening wordt. Onvermijdelijk — omdat er van nature een tegenstrijdigheid is tusschen de belangen, die de beide organen behartigen. Een enkel voorbeeld volsta om onze stelling te verduidelijken.

Ten einde een voldoende verzorging met consumtiemelk te verzekeren, is een geheel stel van maatregelen getroffen. De producent van consumtiemelk is verplicht de levering van melk op de gewone wijze voort te zetten tegen een bepaalden prijs. Dit doel kan alleen bereikt worden, indien ook de producent van melk, die tot boter, kaas, gecondenseerde melk, melkpoeder,

caseïne e. d. verwerkt wordt, voor zijn melk geen hooger prijs ontvangt. Bijgevolg is als grondprijs voor de melk een bedrag van 14 cent vastgesteld, en al hetgeen de boter, de kaas, de melkpoeder, de caseïne enz. meer opbrengen dan overeenstemt met den grondprijs van 14 cent per L. melk, wordt aan het Rijk afgedragen. Met het oog op de binnenlandsche melkvoorziening, is stipte handhaving van dit samenstel van regelen eisch en de Commissie van Bijstand heeft dan ook het afgelopen seizoen van de exporteurs gevergd, dat zij zouden afdragen wat voor hun producten meer werd ontvangen dan met den grondprijs van 14 ct. per L. overeenstemt. Uit de rede van den heer Van Beresteyn ter gelegenheid van de interpellatie. De Jong is gebleken, dat, toen de Kaasvereeniging niet wilde afdragen, wat de Commissie van Bijstand vergde, eenvoudig de grenzen gesloten werden.

De Export-Centrale staat echter uiteraard heel anders tegenover dit vraagstuk. Het stelsel van de Commissie van Bijstand moge uitnemend zijn met het oog op de binnenlandsche voedselvoorziening, maar het doodt den ondernemingslust van de exporteurs. Waarom zal een kaas-exporteur zich het vuur uit zijn sloffen loopen om tien gulden méér voor zijn kaas te maken, als hij die tien gulden toch aan het Rijk moet afdragen en zijn winst gefixeerd blijft?

De Export-Centrale gaat dan ook van het standpunt uit, dat de exporteur zooveel mogelijk voor zijn artikel moet kunnen maken; zij eischt bijgevolg van den exporteur een vaste bijdrage, doch laat hem de extra-winst, die hij weet te bedingen. Of ook, zij eischt een vaste bijdrage en een bepaald percentage van de extra-winst, in welk geval zoowel de exporteur als de Export-Centrale wel varen bij het behalen van zoo hoog mogelijke prijzen in het buitenland. Dientengevolge echter kan de tot zuivel of melkpoeder verwerkte melk den producent méér opbrengen dan 14 cent per L., met het natuurlijke gevolg, dat de leverancier van consumtiemelk, wiens product in het binnenland blijft en die voor zijn melk niet meer dan 14 ct. per L. ontvangt, alle mogelijke uitwegen zoekt om af te komen van de levering van melk voor consumtieoel-einden, wat noodwendig er toe leidt, dat de binnenlandsche voorziening in de war loopt.

Het hier geschetste gevaar is allermint denkbeeldig. Zoo is de productieprijs van caseïne, berekend naar een grondprijs van melk ad 14 ct. per L. f 1,68 per K.G., terwijl voor den export thans f 3,50 te bedingen is. In het op de nooden der binnenlandsche voorziening gebaseerde stelsel van de Commissie van Bijstand zou de exporteur van caseïne dus f 1,82 hebben af te dragen. Met het oog op vrachten e. d. eischt de Rijkscommissie van Toezicht op de Vereeniging van Fabrieken van Melkproducten afdracht van f 1,75 per K.G. De Export-Centrale daarentegen vraagt geen hooger afdracht dan f 0,50 per K.G. Voor gecondenseerde melk wordt gevraagd een bepaald bedrag plus een bepaald percentage van de extra-winst.

Hoe funest dit stelsel voor de binnenlandsche voorziening met melk moet werken, blijkt wel hieruit, dat een boterfabriek, die uit de ondermelk caseïne maakt, er alle belang bij heeft om aan den eisch om melk te leveren voor consumtie voor de groote steden niet te voldoen; de fabriek laat de melk eenvoudig zuur worden, zoodat zij voor consumtie niet deugt, maar heel goed geschikt is voor de bereiding van boter en caseïne. In dit geval immers wordt voor de melk veel meer ontvangen dan indien zij voor consumtie geleverd wordt, als wanneer de prijs tot 14 ct. beperkt is.

Nu is wel is waar het verschil in geld, door Commissie van Bijstand en Export-Centrale van den exporteur van caseïne gevergd, heel groot, maar ook bij kleiner verschil wordt de moeilijkheid niet opgelost, omdat de Commissie van Bijstand en de Export-Centrale van nature tegenstrijdige belangen behartigen.

De eerste, die voor de binnenlandsche voedselvoorziening waakt, moet eischen, dat het exportproduct niet meer opbrengt dan het binnenlandsche product;

voor de Export-Centrale is het daarentegen een levens-eisch, dat de exporteur niet genoodzaakt is met een vaste winstmarge genoegen te nemen. Immers, hoe hooger prijzen de exporteur bedingt, des te hooger baten zullen op den duur in de kas der Export-Centrale vloeien; deze stelt n.l. steeds zwaarder eischen en de exporteur wordt bijgevolg steeds meer gedrongen een hooger prijs voor zijn artikel te vragen.

Het is met het oog op die tegenstrijdige belangen, dat het noodig is export en binnenlandsche voorziening niet geheel los van elkaar te houden, doch een weg te zoeken, die bereikt, dat die belangen zooveel mogelijk parallel gaan. In theorie zou dit zoo kunnen, dat men bepaalde, dat de extra-winst van den exporteur ook ten goede kwam aan den producent van den in het binnenland blijvende product, maar natuurlijk zal het beoogde doel slechts dan bereikt kunnen worden, indien de organen, die de belangen van den export en van de binnenlandsche voorziening behartigen, niet, zooals nu, los van elkaar staan, maar ten nauwste met elkaar samenwerken.

GRAAN VOOR NEUTRALE LANDEN UIT DUITSCHLAND.

Herhaaldelijk is de laatste weken in de dagbladen sprake van levering van graan door Duitschland aan zijn neutrale burenen. De berichten zijn telkens zeer onbestemd. Slechts blijkt telkens, dat men het oog heeft op graan uit Rusland en Roemenië. Bij sommigen hebben de geruchten reeds nieuwe hoop doen ontstaan op het einde van onzen graannood. Ik meen, dat er alle aanleiding bestaat, om na te gaan, in hoeverre daarvoor reden bestaat.

Daarbij is zeer leerzaam, wat onlangs gebleken is bij de volksbeweging en stakingen in Oostenrijk. Onmiddellijke aanleiding daarvan schijnt te zijn geweest de verlaging van het meelrantsoen. Toch kan Oostenrijk tezamen met Duitschland beschikken over het Roemeensche graan. Hongarije behelpt zich met zijn eigen oogst en laat zich niet bewegen, daarvan aan Oostenrijk af te staan. De aanvoer van Roemeensch graan heeft echter in Oostenrijk niet het ontstaan van een belangrijk tekort kunnen verhinderen, waardoor men het meelrantsoen heeft moeten verminderen op 1150 gram per week. De Neue Freie Presse berichtte dezer dagen, dat aan Duitschland om hulp in den nood is gevraagd en dat op groote aanvoeren uit Roemenië niet meer te rekenen valt. Volgens hetzelfde blad weigerde Berlijn¹⁾, daarbij wijzende op de verplichtingen, die het tegenover neutrale staten op zich had genomen. Uit andere berichten valt op te maken, dat hiermede Zweden bedoeld wordt, dat dan als tegenprestatie zoude voortgaan ertsen te leveren, die Duitschland voor de munitie-industrie zoo noodig heeft. Hier wordt dus voor een zoo belangrijk doel als de verkrijging van munitie een deel van den reeds zoo karigen mondvoorraad afgestaan. Zoude nu ook ons land voor zulke graanlevering onder de tegenwoordige omstandigheden in aanmerking komen? Ik meen, dat daarop weinig kans bestaat en dat die kans nog dalen zal, naarmate de hoeveelheid vermindert van de goederen, die wij als ruilartikel kunnen aanbieden en vooral zoolang wij niet iets kunnen aanbieden, dat voor Duitschland groter waarde heeft dan graan; zoo veel groter waarde, dat ons daarvoor, niettegenstaande groote schaarschte in Duitschland zelve en nood in Oostenrijk, graan wordt geleverd. Vet, ook in den vorm van boter en kaas, zoude voor ons misschien zulk een kostbaar uitvoerartikel geweest zijn, maar de graannood in ons eigen land doet het overschot van die artikelen voortdurend verminderen. En tegenover groenten en kleine partijen van enkele andere goederen zal

¹⁾ [Later is echter eene ruilvereenkomst tot stand gekomen, volgens welke Oostenrijk uit Duitschland 4500 ton meel ontvangt op conditie, dat vóór 15 Maart diezelfde hoeveelheid meel of maïs wordt teruggeleverd.]

men ons toch geen graan leveren. In hoeverre zoude nu een vrede tusschen de Middenrijken en Rusland benevens Roemenië den toestand veranderen? Het graanverbouwende deel van Roemenië is reeds bijna geheel door de Centralen bezet en het overige kleine deel heeft reeds zoo langen tijd eene abnormaal groote bevolking en een groot leger moeten voeden, dat daar reeds lang gebrek aan graan heerscht. Een vrede zou dus den aanvoer van Roemeensch graan van den laatsten oogst niet vergrooten.

Het is zeer moeilijk betrouwbare gegevens te verzamelen over de graanvoorraden, die dadelijk na den vrede in Rusland ter beschikking zullen komen. Wel moeten nog van twee of misschien drie oogsten in groote gedeelten van Rusland overschotten bij de boeren aanwezig zijn. Dezen hebben reeds langen tijd, ondanks aansporingen der elkaar opvolgende Regeeringen, hun graan zeer langzaam ter markt gebracht. Hiertegenover dient echter niet te worden vergeten, dat vele groote grondeigenaren, die vreesden, dat toch de opbrengst van hun oogst en misschien zelfs hun heele grondbezit door het volk in bezit genomen of vernield zoude worden, de bebouwing van den grond in het laatste jaar eenvoudig hebben nagelaten. Daarbij kwam het groote gebrek aan landarbeiders en landbouwwerktuigen en bovendien moest een groot leger onderhouden worden, bij welk onderhoud zuinigheid allerminst betracht werd. Groote deelen van westelijk Rusland, die het operatiegebied der tegenover elkaar staande legers uitmaakten, bleven geheel onbebouwd en als resultaat van dit alles zullen de Russische graanoverschotten wel kleiner zijn dan veelal wordt aangenomen.

Een Russisch graanhandelaar, die vóór den oorlog tot de eerste exporteurs aan de Zwarte Zee behoorde en dezer dagen uit Petrograd in Denemarken aankwam, meende, dat van graanuitvoer uit Rusland in het eerste jaar na den vrede niet veel komen zal. Hij wees op het geheel gedesorganiseerde spoorwegverkeer en op moeilijkheden, die kunnen ontstaan bij het vervoer over de verschillende deelen, waarin Rusland is uiteengevallen. Zal bijv. de Bolsjewiksche staat, zoolang hij niet in vriendschappelijke betrekking staat tot de Oekraïne, den doorvoer van Oekraïnisch graan ongehinderd toelaten? En als hij dit niet doet, dan vermindert het aantal spoorwegroutes, waarover dat graan Duitschland en Oostenrijk kan bereiken, belangrijk. Zullen verder Finland, waar groot gebrek aan graan heerscht en de Russische steden en nijverheidsdistricten, waar immers de nood ook nijpend is, niet moeten worden geholpen vóór het tot uitvoer van beteekenis komt?

Als geheel beschouwd voerde het Russische rijk vóór den oorlog circa 16 pO. van zijn graanoogst uit. Wanneer men nu aanneemt, dat de opbrengst gedurende den oorlog, tengevolge der genoemde redenen, met 20pO. is gedaald, welk percentage mij laag toeschijnt, dan is het duidelijk, dat niet dadelijk gerekend mag worden op grooten Russischen graanuitvoer. Veel kan afhangen van de vredesvoorwaarden, die zulk een graanuitvoer zouden kunnen voorschrijven.

Verder is vroeger zoo dikwijls voorgekomen, dat Rusland flink graan uitvoerde, terwijl in Oostelijke Gouvernemen ten hongersnood heerschte, dat men niet te veel gevolgtrekkingen kan vastknoopen aan de zoeven genoemde percentages. Het spoorwegverkeer en de graanhandel waren speciaal ingericht voor vervoer van graan in westelijke en zuidelijke richting en bij tekort in het Oosten van Rusland bleken er dikwijls bijna onoverkomelijke bezwaren te zijn verbonden aan een omkeeren van die richting. De westelijke en zuidelijke graandistricten zetten meestal hun uitvoer voort, zonder het Oosten te hulp te komen. Nu echter zullen waarschijnlijk de grootste voorraden zich juist in het Zuiden en Oosten van Rusland bevinden en de inrichting van handel en verkeer vormt dus tegen den uitvoer geen bezwaar. Zal die inrichting echter niet nog geruimen tijd lijden aan desorga-

nisatie en de gevolgen van vernieling en verwaarloozing van het materieel met gebrek aan voldoende grondstoffen voor het herstel van dit euvel zoolang de Entente rijken Rusland niet met aanvoeren te hulp komen?

Ook op dit punt zal men van Duitschland en Oostenrijk gedurende den oorlog, met zijn veeleischende munitie-industrie, niet te veel moeten verwachten, hoezeer ook na het sluiten van den vrede met Rusland herstel van het Russische spoorwegverkeer in het belang der Middenrijken zoude zijn.

Ik kom tot de conclusie, dat graanuitvoer uit Rusland van eenige beteekenis slechts mogelijk zal zijn, als de chaos, waarin het rijk nu verkeert, zal hebben plaats gemaakt voor meer ordelijke toestanden en dat dan nog de voorraden zullen tegenvallen.

De uitzaai van het wintergraan voor den oogst 1918 zal ook in het afgelopen najaar zeer onder de binnenlandsche onlusten hebben geleden en wie weet, hoe het met den voorjaarsuitzaai zal gaan.

Intusschen bestaan bij de Duitse Regeering reeds plannen tot oprichting van een Syndicaat, dat voorloopig het monopolie zal krijgen voor den invoer van Russisch graan en waarin kooplieden, die zich vóór den oorlog reeds met dien invoer bezig hielden, zullen kunnen participeren.

J. S.

DE LEDERMARKT IN 1917.

Het jaar 1917 stond in elk opzicht in het teeken des tijds. Gelukkig zijn we nog niet zoover gekomen, dat „Ersatz” in ons vak een hoofdrol gespeeld heeft. De houten zolen waren nog niet beslist noodzakelijk en het ware te wenschen, dat wij hiervoor gespaard konden blijven.

Wat heeft 1917 ons als mensch en importeur zooal geleerd? In de meest stellige beteekenis, dat „geduld zulk een schoone zaak” is. De voornaamste bezigheid voor den Importeur zat in 1917 in het traditioneele „retourtje” naar Den Haag. Altijd maar weer met nieuwen moed naar de N. O. T. en toch bijna een jaar lang gingen wij met „not” naar huis. Wij leefden in de stille hoop en maakten het onszelf steeds opnieuw wijs, dat het nu toch niet lang meer kon duren, dat onze duur betaalde — en met zooveel moeite verworven goederen — eindelijk vrij zouden komen. De lijdensgeschiedenis der geïmporteerde ledersoorten is haast ieder bekend. Nadat het goed 15 maanden door de N. O. T. was vastgehouden en eindelijk vrijgegeven werd, werd het door onze Regeering, ingevolge de Distributiewet in beslag genomen.

In buitenlandsch leder werd er in 1917 geen zaken gedaan, tenminste niet wat men verstaat onder reëlen handel. De kettinghandel heeft echter welig getierd.

De export was een waardig pendant van den eens zoo bloeienden import. Ook dienomtrent kan men als in de sprookjes met een: „Er was eens” beginnen. Wij hebben in onze branche in „betere dagen” veel, héél veel geëxporteerd. Behalve met onze koloniën, onderhielden wij een levendigen exporthandel met bijna alle landen van Europa en het hier te lande gefabriceerde leder, zoowel als het Amerikaansche-Fransche goed, waarvan Hollandsche firma's of alleenverkoop of er privileges op hadden, vond steeds en overal een willige markt.

Wie zal wagen te voorspellen wat de toekomst voor den import-exporteur in ons vak heeft weggelegd? Het is nog een onbeschreven blad, doch veel zal er voor ons van afhangen hoe de handelstractaten, die na het sluiten van den vrede wellicht herzien of opnieuw gesloten worden, zullen luiden. Waaromtrent wij echter wel zekerheid hebben, is dat onze exportzaken wéér een jaar hebben stilgelegen en voor onafzienbaren tijd „levend begraven” zijn, voorzover wij buitendien door Amerika niet voorgoed verdrongen worden.

De handel in binnenlandsch fabrikaat: zoolleder,

overleder en voeringleder, was zeer levendig en ik geloof wel, dat alle belanghebbende partijen te dien opzichte niet ontevreden waren. De prijzen stegen terwille van het bezit en bij een beperkt aanbod, tot ongekende hoogte. Dat dergelijke fantasieprijzen en dito winsten voor het courante artikel, dat vóór den oorlog met een marge van 2 tot hoogstens 5 pCt. van de hand ging, betaald zouden worden, heeft zeker niemand in ons vak ooit durven droomen. De lederfabrikanten vroegen maar en de koopers? Zij overtroffen soms zich zelf, gaven méér dan den vraagprijs. Zoo is dan in 1917, onder den drang der gebiedende noodzakelijkheid (het opdrijven der prijzen?), voor ons vak een Distributieregeling tot stand gekomen. Door Z.E. den Minister van L., N. en H. werd een vergadering belegd. Alle belanghebbenden in het vak werden hiertoe uitgenoodigd. Z.E. ging onbevredigd weg, hetgeen trouwens niet anders te verwachten was. De agenda bleek een beetje te machtig om in zoo'n beperkten tijd en dan nog wel geheel onvoorbereid te worden afgewerkt. Op initiatief van Z.E. werd overgegaan tot oprichting van het R.D.H.L., in wier handen het geheele ledervraagstuk berust. Een directe afstammeling van het voorbedoelde R.D.H.L. is de „Ledervereniging”, die opgericht is met het doel om voor de distributie van het zooller te zorgen. Er werd in 1917 tusschen het R.D.H.L. en de looiers een overeenkomst gesloten, waarbij de laatste zich hebben verplicht een gedeelte van hunne productie tot een billijken prijs af te staan. Dit leder wordt door de „ledervereniging” ter distributie gegeven. Al geven ook enkele oningewijden opzettelijk of onkundig een onjuist oordeel, van bevoegde zijde constateert men, dat de zaak schitterend loopt en aan de hoogste verwachtingen voldoet. Het leder is, de omstandigheden in aanmerking genomen, van uitstekende kwaliteit. Met het standaard-gewicht kan een ieder, die het leder uitsnijdt en ontvangt, tevreden zijn en den verkoopers laat het een behoorlijke winst. Wanneer er enkele uit de categorie, voor wie de Distributieregeling juist in het leven geroepen is, niet zouden knoeien, dan kon de loop dezer regeling volmaakt genoemd worden. Is het een wonder, dat bij het inwerkingtreden van een nieuw opgerichte zaak, waartoe al direct een paar honderd afnemers toetraden, de eerste weken niet alles naar wensch ging? Een ieder in het vak weet wat het zeggen wil een Distributieregeling voor het veelomvattende ledervak te treffen. De ledervereniging telt thans bijna 400 leden en de klachten zijn miniem. Het eenige waarover men in de ledervereniging te klagen heeft is, dat er enkele van de hun verstrekte bons misbruik maken en dat verder enkele schoenmakers, die er een ruim geweten op na houden, den werkman niet geven wat voor hem van overheidswege is bestemd, n.m. een paar goede zolen. Gelukkig komt het maar sporadisch voor, dat een schoenmaker het beste leder voor den „vrijen” klant gebruikt en de houders van bons op het „afval” laat loopen. Werden zulke gevallen bekend, dan moet de overtreder oftewel boosdoener zwaar gestraft worden. In de eerste plaats benadeelt hij den werkman en verder den goeden naam van het leder. Jammer, dat er Gemeentebesturen zijn, die niet naar behooren medewerken. Er zijn er, die bons hebben uitgegeven aan hen, die een inkomen van f 5000 en meer per jaar genieten. Vanaf het begin van de lederdistributie (September '17) is reeds in 1917 400.000 K.G. uitgegeven kunnen worden.

Na het Distributieleder bracht 1917 ons de maximumprijzen. Degene, dien deze slag gevoelig treft, is de groothandel. Voor den tusschenhandel (groothandel) was bij een minimum-verkoop van 250 K.G. leder, een marge vastgesteld van 5 pCt. Het bleek alras, dat men alleen nog maar partijen tot een gewicht van 249 K.G. verkocht om zodoende den kleinhandelprijs te kunnen bedingen en een winst van ruim 10 pCt. te maken. De Regeering bleef hiervan niet onkundig en veranderde al zeer spoedig de 250 K.G. in 100 K.G., om zodoende te voorkomen, dat groothandela-

ren plotseling kleinhandelaren zouden worden. En wat gebeurde toen? Men kon het hartverheffende schouwspel bijwonen, dat vele uit den *groot*-handel geen partij boven de 100 K.G. verkochten, wel 99 K.G. Een dienst hebben zij daarmede den groothandel geenszins bewezen, want wat zal nu daarvan het gevolg zijn?

In verband met de maximumprijzen voor huiden, leder en looistoffen vastgesteld, kan men binnenkort een regeling van het artikel schoenen verwachten. Er wordt hard gewerkt aan dit probleem en ik ben er van overtuigd, dat het R.D.H.L. het moeilijke vraagstuk reeds in begin 1918 gunstig zal weten op te lossen. Wanneer slechts elk belanghebbend lichaam zou willen begrijpen, dat een zoo ernstig ingrijpen in het economische leven een gebiedende noodzakelijkheid is, zoude het zeer zeker de zware taak van het R.D.H.L. verlichten. Bij den geringen voorraad leder stelt de Regeering het zich tot plicht te zorgen, dat dit komt, waar het dient te zijn. De Regeering waakt er voor, dat het leder niet in handen komt van speculanten of alleen het bezit kan worden van kapitaalkrachtige schoenfabrikanten en anderen zou noodzaken, wegens gebrek aan leder hun bedrijf absoluut stil te leggen. Het leder moet zoo worden verdeeld, dat elk en alles tot zijn recht komt. Houdt echter de aanvoer van looistoffen op, dan zullen wij allen de consequenties daarvan moeten dragen.

Leder uit het buitenland betrekken zal, zolang de oorlog duurt — en wie weet hoelang nog daarna — een vrome wensch blijven. Behalve in Amerika is nergens voorraad van leder. Er liggen in de States sinds 1916 voor millioenen waarde aan leder opgeslagen, welke reeds bij den inkoop „cash” betaald werden. Ware er scheepsgelegenheid, dan zou Amerika wellicht nog geen uitvoervergunning geven en 1917 heeft ons te dien opzichte al in een heel leelijk parket gebracht.

In afwijking op het vorenstaande dient te worden aangestipt, dat onze oostelijke burenen in het afgelopen jaar nog een weinig leder voor uitvoer beschikbaar hadden. Dit kon slechts door middel van ruilverkeer ingevoerd worden, doch de moeilijkheden, die daaraan verbonden zijn, kunnen waarlijk onoverkomelijk genoemd worden.

Onze behoefte aan overleder voor de burgerbevolking bedraagt ca. 25.000.000 quadraatvoet per jaar. Ruim éénderde hiervan werd tot 1915 door binnenslandsche productie gedekt. Wij moesten dus nog tweederde gedeelte uit het buitenland betrekken. Gaarne vermeld ik, dat gedurende de laatste jaren de binnenslandsche lederindustrie aanmerkelijk is toegenomen en dat o.a. de Java- en Runderboxfabricage wat kwaliteit en afwerking aangaat, zoo niet beter, dan toch zeker geheel gelijkwaardig aan het buitenlandsch fabrikaat is. Ook het artikel vacheleder is, onder den drang der omstandigheden en ondanks de niet altijd goede looimiddelen, flink vooruitgegaan. Indien de lederindustrie op den ingeslagen weg voortgaat en onvoorziene omstandigheden haar geen booze parten spelen, zullen enkele fabrikanten een eerste plaats gaan innemen. Al heeft de oorlog ons ook heel veel kwaad berokkend, de opleving der leder-industrie in ons land mag toch weer op zijn credit geschreven worden. De Regeering heeft er ook voor zorg gedragen, dat de maximumprijzen, ten opzichte van de winstmarge, de kerk alleszins in het midden laat en al zijn het ook niet de winsten, die H.H. in het „Gulden 1916/17” gemaakt hebben, toch kunnen zij tevreden zijn. De kleinhandelaren dienen met de maximumprijzen het allerbest tevreden te zijn — zij komen ontegenzeggelijk het beste weg. De importeurs en rechtgeaarde groothandelaren kunnen hunne zaken, zoolang deze toestand duurt, gevoeglijk sluiten. Als de magere jaren de vette jaren nu maar niet gaan verslinden.

Vermeld dient ten slotte te worden, dat de oprichting der Huiden en Lederbeurzen in 1917 feit gewor-

den is. Een woord van hulde aan hen, die daartoe het initiatief genomen hebben! De oprichting der beurzen met de daaraan verbonden verkoopsconditiën en arbitrage-regelingen is voor ons land van heel groot belang. De voorzitter, de heer W. H. Croockewit, en de secretaris, de heer H. J. D. van Lier, kunnen met voldoening op hun werk terugzien.

Résumeerend, kan men dus vaststellen, dat in 1917 het zaken doen lastig — de vrijheid van handelen sterk beperkt werd — de gemaakte winsten voor de meesten tóch tevredenstellend waren. De vooruitzichten voor 1918 zijn héél wat minder.

Amsterdam, Januari 1918.

M. L. ROSENBERG.

STAATSBEHEER OVER DE SPOORWEGEN IN DE VEREENIGDE STATEN.

De heeren Pierson & Co. te Amsterdam hebben eene circulaire het licht doen zien, waaraan wij ons veroorloven het volgende te ontleenen:

Onder de vele drastische maatregelen, welke in de Vereenigde Staten sedert het uitbreken van den oorlog zijn genomen, is wel een der verst-strekkende, de overname door de Regeering van het beheer over het geheele spoorwegnet. Op 27 December kondigde President Wilson aan, dat van 1 Januari 1918 af het beheer van alle spoorwegen zou overgaan op den heer Mc.Adoe, die als Regeerings-Directeur-Generaal zou optreden.

Kort na het uitbreken van den oorlog werd onder presidentschap van den heer Fairfax Harrison, van de Southern Railway Company, een oorlogsraad der spoorwegen gevormd, welke ten doel had het transportwezen tot de hoogst mogelijke productiviteit op te voeren, in verband met de buitengewone eischen, door het regeeringsverkeer gesteld. Blijkbaar is het genoemde oorlogsraad niet mogen gelukken zijn taak tot geheele bevrediging der Regeering te vervullen en dat is begrijpelijk. De vrachttarieven zijn weliswaar door de Interstate Commerce Commission vastgesteld, doch de spoorwegmaatschappijen voeren toch een fellen concurrentiestrijd ter verkrijging van vrachten. De overname van het beheer door de Regeering zal nu niet slechts aan overtollige treindiensten een einde maken, doch zal waarschijnlijk geheele divisies van enkele systemen uitschakelen.

Teneinde in strenge onpartijdigheid en zonder eenige consideratie voor de gevolgen, welke eene inkrumping der diensten voor de betrokken maatschappijen zal hebben, het beoogde doel te bereiken, was het noodig eene voor alle maatschappijen aannemelijke

basis te vinden. Daarin is men o. i. op zeer praktische, zij het ook voor den Staat waarschijnlijk kostbare, wijze geslaagd, door aan de spoorwegen gedurende den tijd, dat zij zich onder staatscontrole bevinden, te garandeeren: Netto inkomsten, gelijk aan het gemiddelde der drie jaren, eindigende op 30 Juni 1915, 1916 en 1917.

Ofschoon in de Vereenigde Staten reeds lang sprake is geweest van een *naasting* der spoorwegen door de Federale Regeering, gelooven wij niet, dat men den zoeven getroffen maatregel moet vereenzelvigen met eene uitvoering der naastingspolitiek. Eene definitieve naasting van een spoorwegsysteem van 250.000 mijlen kan niet overnacht plaats vinden. Op 30 Juni 1915 bestond de kapitalisatie van alle Amerikaansche spoorwegen uit: \$ 8.995.000.000 aandeelen en \$ 12.133.000.000 obligatiën.

Wanneer men in aanmerking neemt, dat de aandeelen in koers van circa 3 pCt. tot ca. 250 pCt. uit elkaar loopen en de obligatiën van ca. 5 pCt. tot ca. 110 pCt., dan is het duidelijk, dat aan eene naasting een uitgebreid onderzoek naar de werkelijke waarde van elk systeem behoort vooraf te gaan, alsmede eene *regeling der onderlinge verhoudingen van belanghebbenden bij elke maatschappij*. In dit verband zij er aan herinnerd, dat reeds bijna drie jaren geleden een aanvang is gemaakt met den reusachtigen arbeid der nationale spoorweg-schatting; dit geschiedt door het „Federal Department of Valuation”, dat zijne bevindingen mededeelt aan de Interstate Commerce Commission. Deze stelt de spoorwegmaatschappijen in staat ook hare eigen schattingen in te dienen.

Men is met de kleinere lijnen begonnen. In Augustus 1917 was men eerst met zes maatschappijen met een gezamenlijke lengte van slechts 2.800 mijlen geheel gereed gekomen. Van 86.000 mijlen had men de waarde van den weg alleen geschat, (dus nog niet die van stations, wagenpark, enz.); met verdere 50.000 mijlen was men met de schatting van den weg alleen nog niet klaar en aan de overige 111.000 mijlen was nog heelemaal niets gedaan. Hoezeer de schattingen van het departement en die van de maatschappijen zelf uit elkander loopen, blijkt wel uit het geval der Kansas City Southern Railway Co. (één der bovenbedoelde zes maatschappijen). Het departement schatte den kostprijs van een geheel nieuwen aanleg op \$ 50.752.000, de maatschappij zelf op \$ 81.385.000.

De zoeven genomen gewichtige stap zal met zich medebrengen, dat in de nieuwe geldbehoeften der maatschappijen door tusschenkomst der regeering zal worden voorzien. Wij maken dit op uit de volgende

Taxatie der gegarandeerde bedrijfsresultaten van eenige Amerik. spoorwegen onder het staatsbeheer, ingegaan op 1 Jan. 1918. (In duizenden dollars.)

	Atchison.	Baltim. & Ohio.	Chic. Rock Island.	Erie Railroad.	Miss. Kansas T.	Southern Railway.	Southern Pacific Co.	Union Pacific.	Wabash.
Jaar, geëindigd 30 Juni 1915	41.500	27.900	17.400	14.300	9.900	16.000	42.100	34.800	5.900
„ „ 30 „ 1916	50.000	32.300	20.800	23.000	6.700	23.900	55.200	46.100	10.900
„ „ 30 „ 1917	59.800	32.800	24.500	20.900	9.200	27.800	69.700	52.000	13.800
Totaal 3 jaren	151.300	93.000	62.700	58.200	25.800	67.700	167.000	132.900	30.600
Gegarandeerd gemiddelde..	50.400	31.000	20.900	19.400	8.600	22.600	55.700	44.300	10.200
Belastingen als in 1917 ..	9.900	4.000	3.800	2.200	1.700	3.000	7.000	5.600	1.300
Diverse inkomsten	40.500	27.000	17.100	17.200	6.900	19.600	48.700	38.700	8.900
	3.400	6.100	1.400	3.800	400	3.400	12.200	13.500	500 ¹⁾
Huren en diverse lasten ..	43.900	33.100	18.500	21.000	7.300	23.000	60.900	52.200	9.400
	2.100	3.800	3.000	5.700	700	3.900	4.300	1.600	3.300 ¹⁾
Netto beschikbaar	41.800	29.300	15.500	15.300	6.600	19.100	56.600	50.600	6.100
Rente op obligatiën	12.100	18.100	10.300	10.700	6.600	11.200	25.200	13.900	3.200 ¹⁾
Surplus na vaste lasten ..	29.700	11.200	5.200	4.600	—	7.900	31.400	36.700	2.900
Preferent dividend	6.200	2.400	3.600	2.560	— ²⁾	3.000	—	4.000	2.300
Overschot	23.500	8.800	1.600	2.040	— ²⁾	4.900	31.400	32.700	600
Berekend % gew. aand. ..	10,7	5,8	2 ¹ / ₈	1,8	— ²⁾	4,1	11 ¹ / ₂	14 ³ / ₄	1 ¹ / ₄ ³⁾
Laatst uitgekeerd % g. aand.	6	5	0	0	— ²⁾	0	6	8 + 2	0 ³⁾

¹⁾ Getaxeerd.

²⁾ De maatschappij verkeert in staat van faillissement.

³⁾ Voor de „B”-preferred shares.

De Amerikaansche maatschappijen hebben haar boekjaar, dat gewoonlijk van 1 Juli tot 30 Juni liep, in 1916 doen samenvallen met het kalenderjaar, overeenkomstig instructie van de Interstate Commerce Commission.

De cijfers voor het jaar 1917, in bovenstaande lijst, zijn gevonden, door die van het tweede halfjaar 1916 en het eerste halfjaar 1917 samen te voegen. In de meeste gevallen zijn de bedragen gemakshalve op \$ 100.000,— afgerond.

zinsnede in een te dezer zake gepubliceerde mededeeling van President Wilson:

„.....The public interest must be served first, and, in addition the financial interest of the Government, and the financial interests of the railroads must be brought under common direction. The financial operations of the railroads need not then interfere with the borrowings of the Government, and they themselves can be conducted with greater advantage.....”

Op welke wijze de Staat dekking voor zijne voor-schotten zal eischen, is ons nog niet bekend. De be-doeling, den status quo ante zooveel mogelijk te hand-haven, blijkt ook uit de volgende tirade in dezelfde mededeeling:

„.....Investors in railway securities may rest assured that their rights and interests will be as scrupulously looked after by the Government as they could be by the directors of the several railway systems. Immediately upon the reassembling of Congress I shall recommend that these definite guaranties be given: — First, the railway properties will be maintained during the period of Federal control in as good repair and with as complete equipment as when taken over by the Government; Second, the roads shall receive the net operating income equal in each case to the average net income of the three years preceding June 1917. And I am entirely confident that Congress will be disposed in this case, as in others, to see that justice is done and full security assured to the owners and creditors of the great systems, which the Government must now use under their own direction, or suffer serious embar- rassment.....”

Wij vermoeden, dat gedurende de periode van gou-vernementsbeheer het aanstellen van receivers zal worden vermeden.

In de eerstvolgende jaren vervallen slechts luttele bedragen Spoorwegbonds. Wel hebben talrijke spoor-wegen, zooals de Erie, Southern Railway, New York Central, Baltimore & Ohio, Great Northern, enz. aan- zienlijke bedragen aan notes met korten looptijd uit-gegeven, doch verlenging van deze notes op den ver- valdag zal worden vergemakkelijkt door het feit, dat het gouvernement niet slechts garandeert netto-ont- vangsten, welke den rentelast der notes zonder uit- zondering ruimschoots dekken, doch tevens, dat weg en werken behoorlijk zullen worden onderhouden.

Wij worden door een en ander bevestigd in onze overtuiging, dat men het staatsbeheer der spoorwegen mag beschouwen als een intermezzo waarvan men het gewicht niet moet overschatten. Voorts achten wij het waarschijnlijk, dat de Regeering der Vereenigde Staten, zelf de teugels van het beheer in handen heb- bende, zal inzien, dat de spoorwegen in de laatste jaren op hoogst onbillijke wijze door de I. C. C. zijn behandeld ten aanzien van de vrachttarieven. Waar toch de eischen van de groote vakverenigingen der spoorwegarbeiders keer op keer ten volle zijn inge- willigd ten koste der spoorwegen, waar door de alge- meene prijsstijging, vooral van brandstoffen en rol- lend materiaal, de bedrijfskosten met groote spron- gen omhoog zijn gegaan, heeft men de rechtmatige eischen der spoorwegen, zich door tariefverhoogingen schadeloos te stellen voor de geleden verliezen, nage- noeg geheel onbevredigd gelaten. Hoe eerder de re- geering tot verhooging der tarieven overgaat, hoe kleiner zal de schadepost worden, welke het beheer der spoorwegen aan de staatskas zal veroorzaken.

Eene billijker tarievenregeling is daarom nu waar- schijnlijker geworden, hetgeen kan beteekenen eene oplossing van het spoorwegvraagstuk zonder naasting: De I. C. C. heeft allengs, zeer in het algemeen be- lang, verstrekken bevoegdheden verkregen tot het uitoefenen van toezicht op het beheer der spoorwe- gen, zoodat eene herhaling der daden van wanbeheer, welke eertijds bij de Amerikaansche spoorwegen wel voorkwamen, niet behoeft te worden geducht.

Aan de circulaire is toegevoegd vorenstaande staat, die een beeld geeft van de ontvangsten, zooals zij op de door President Wilson genoemde basis ongeveer zullen zijn.

Amsterdam, 22 Januari 1918.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand December, benevens over de reeds verstreken maanden dezes jaars, vergeleken met de overeen- komstige cijfers van het vorig jaar.

Hierbij zij aangeteekend, dat in het afgelopen jaar een totaalbedrag van f 235.074.094 in 's Rijks schatkist is gevloeid. Dit bedrag overschrijdt de opbrengst in 1916 met niet minder dan f 36.405.342 en de raming voor 1917 met f 41.958.094. Aanstonds worde op- gemerkt, dat dit resultaat voor een niet gering deel is toe te schrijven aan nieuwe belastingheffing. In de eerste plaats werden, ingevolge de wet van 28 April 1917 (*Staatsblad* No. 316) op de Inkomstenbelasting, voor zooveel de natuurlijke personen betreft, en op de Vermogensbelasting over het belastingjaar 1917/18 tien opcenten geheven. Uit dezen hoofde werd in 1917 ten naastenbij f 950.000 ontvangen. Hierbij komen de meerdere ontvangsten uit de nieuwe regeling der zegel- en registratierechten, uit de verhooging van den Bieraccijns, uit het statistiekrecht en uit de wijziging en aanvulling van de successiebelasting. Hoewel eene juiste schatting niet wel mogelijk is, zouden de zoeven bedoelde meerdere ontvangsten voor 1917 op f 11.330.000 kunnen worden geraamd. Met inbegrip van de hiervoren genoemde f 950.000 zou dan f 12.280.000 van de totale meerdere opbrengst ad f 36.405.342 uit nieuwe belastingheffing zijn ver- kregen. Het verschil tusschen de laatste twee be- dragen, dat is f 24.125.342, komt derhalve op rekening van het ruimer vloeien van die middelen, welke ook reeds in 1916 werden geheven. Het spreekt vanzelf, dat dit resultaat bij uitstek gunstig is te noemen, al dient in aanmerking te worden genomen, dat de hogere opbrengst voor een zeer belangrijk deel het gevolg is van de buitengewone tijdsomstandigheden en mitsdien een tijdelijk karakter draagt. Voorts ver- lieze men niet uit het oog, dat, zou de vrede in geruimen tijd niet terugkeeren, eene inzinking van de opbrengst der Rijksmiddelen bijna onvermijdelijk is te achten.

Tot de gunstige uitkomst is bijgedragen door de Inkomstenbelasting voor f 15.171.397, door den suiker- accijns voor f 3.653.379, door den gedistilleerdaccijns voor f 1.900.276, door den geslachtsaccijns voor f 3.002.214, door de zegel- en registratierechten (na aftrek van het uit de nieuwe regeling voortvloeiend bedrag) voor f 4.087.441, door de successierechten (eveneens na aftrek van hetgeen geacht kan worden uit de wijziging en aanvulling van die belasting te zijn verkregen) f 987.115. Daarentegen bleven de invoerrechten f 5.535.932 bij het vorig jaar ten achter.

Vergelijkt men nu de ontvangsten in 1917 met die in 1913, toen de oorlog zijnen invloed nog niet deed gevoelen, dan vindt men, met toepassing van de gebruikelijke correcties en met uitschakeling, voor zoover de gegevens hiertoe in staat stellen, van den invloed der nieuwe belastingheffing, de volgende cijfers:

1917.....	f 177.892.138
1913.....	„ 151.301.134

Stijging..... f 26.591.004

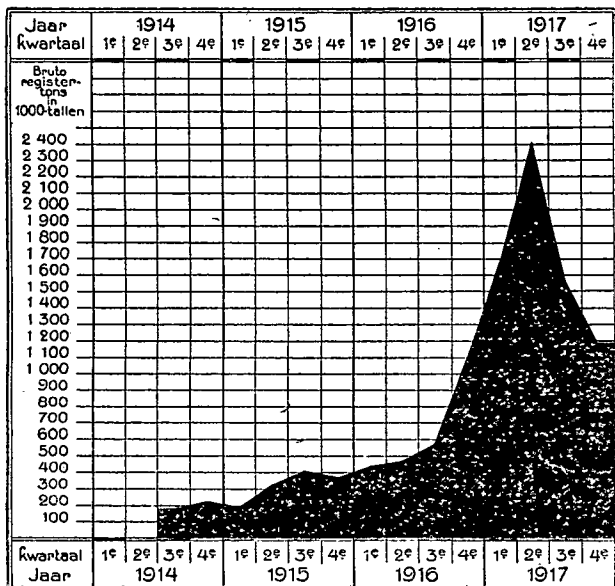
Deze stijging bedraagt 17,57 pCt. of per jaar ge- rekend, 4,39 pCt. Deze percentages dalen tot 16,74 en 4,18½, indien de opbrengst der wisselvallige successierechten in beide jaren buiten aanmerking wordt gelaten. De door deze percentages tot uitdrukking gebrachte vermeerdering van ontvangsten in het laatste vierjarig tijdvak is alleszins bevredigend te achten.

De Oorlogswinst-belasting en de Verdedigings- belastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 221.469.686, waarvan f 167.917.970 op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds 1914 — behalve die op den Suikeraccijns, welke geen

verzwaring van belastingdruk medebrachten — is derhalve een totaal van f 285.503.353 ontvangen uit belastingheffing, welke haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

AANTEKENINGEN.

De duikbootoorlog. — In het scheepvaart-overzicht (No. 107) werden de oorlogsverliezen der koopvaardijvloot begroot. Sedert zijn nog verscheidene betrouwbare bijzonderheden bekend geworden en gaf de Britsche admiraliteit een officieel diagram uit. In onderstaande grafische voorstelling zijn vanaf het begin van den oorlog de verliezen door duikbooten en mijnen veroorzaakt, aangegeven in bruto registerton en mijnen veroorzaakt, aangegeven in bruto registerton van kwartaal tot kwartaal, voor zoover dat uit de beschikbare gegevens mogelijk is. Het geheel is op schaal geteekend in verhouding van de geheele handelsvloot vóór den oorlog — met inbegrip van zeilschepen, doch zonder de booten, die op de Groote Meren voeren — welke voorgesteld wordt door het geheele oppervlak van de teekening.

Het zwartgemaakte gedeelte geeft voor de gezamenlijke oorlogsjaren 11.150.000 bruto registerton aan, waarvan 6.850.000 ton op rekening van 1917 komen. Inbegrepen zijn vernietigde koopvaardijbooten, die voor hulpkruiser of hospitaalschip ingericht werden, alsmede de spoorloos verdwenen vaartuigen.

R'dam, 26 Jan. 1918.

C. G.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal van 1917 in Suriname. ¹⁾ — Het Departement van den Landbouw te Paramaribo verstrekt ons de navolgende gegevens:

De stand van het suikerriet is over 't algemeen goed, die van Liberia-koffie zeer goed en van cacao op de plantages, waar de cultuur goed gedreven wordt, eveneens goed. De rijstooft, die zich aanvankelijk minder gunstig liet aanzien is meegevallen. De opbrengst zal grooter zijn dan die van het vorige jaar. De uitvoer der voornaamste producten in het 3e kwartaal van 1917 bedroeg in vergelijking met dien in het 3e kwartaal van 1916:

		1917	1916
Balata	K.G.	307.868 1/2	231.917 1/2
Cacao	"	759.266 1/2	1.120.300 1/2
Koffie	"	645.133	329.134 1/2
Maïs	"	—	152.869
Suiker	"	3.698.456	2.555.600
Rum 50 %	L.	95.724	171.335
Huiden	K.G.	—	—
Hout	M ^s .	394	437 1/2
Letterhout	K.G.	26.196	32.009
Goud	Gram	223.168	621.833

De totale uitvoer bedroeg over Januari t/m.

September:		1917	1916
Balata	K.G.	522.539	466.757 1/2
Cacao	"	1.585.135 1/2	1.601.612
Koffie	"	733.337 1/2	605.216
Maïs	"	99.390	497.879
Suiker	"	9.220.670	5.040.419
Rum	L.	392.310	905.528
Huiden	K.G.	13.310	20.228
Hout	M ^s .	1.317	881 1/2
Letterhout	K.G.	39.242	34.775
Goud	Gram	338.794	683.808

Wegens het ontbreken van een eenigszins geregelde scheepsverbinding met Amsterdam, waar betere prijzen, voor cacao en koffie zijn te maken en op welke verbinding men daarom steeds zoo lang mogelijk wacht, liggen nog belangrijke partijen koffie op de plantages opgeslagen. Gedurende het derde kwartaal nam een boot van de K. W. I. M. hier ongeveer 7000 baal Liberia-koffie in voor Amsterdam, doch het is hier nog niet bekend of de boot hare bestemming heeft bereikt ²⁾. Gebrek aan arbeiders begint zich thans op de landbouwondernemingen te doen gevoelen, zoodat het onderhoud der velden niet meer naar behooren kan plaats vinden. Zelfs zullen enkele plantages de thans aan de boomen hangende koffie niet ten volle kunnen oogsten. In 1918 komen weer vele gecontracteerde arbeiders van hunne werkovereenkomst vrij en indien geen nieuwe worden aangevoerd, dan zal dit noodlottige gevolgen moeten hebben. Het is zeer te hopen, dat een afdoende regeling tot regelmatig aanvoer van Javaansche werkkrachten spoedig tot stand komt.

¹⁾ Vergelijk No. 93, pag. 752.

²⁾ Is 3 Nov. te Amsterdam binnengekomen. Dat Suriname hiervan onkundig is gebleven zal een der gevolgen van de telegrafische stremming zijn.

Japansche spoorwegen. — Aan het „Annuaire financier et économique du Japon” voor 1917 worden de volgende cijfers ontleend:

		1915/16	1914/15	1910/11
Net in exploitatie..	Eng. mijl	7501	7132	5355
waarvan v. d. Staat.	"	5757	5686	4870
Locomotieven	—	3107	3012	2361
Rijtuigen	—	8347	8048	6380
Goederenwagens...	in duizend	48	47	36
Kapitaal part. mij's.	in mill. Yen	109	93	39
waarvan gestort...	"	84	69	31
Reizigers	in mill.	224	213	165
ontvangsten	in mill. Yen	65	62	50
Goederen	in mill. tonnen	42	40	28
ontvangsten	in mill. Yen	62	56	43
Totaal ontvangsten.	"	130	121	94
Subsidies part. spw.	"	2,0	1,3	0,07
Exploitatie-uitgave.	"	61	62	45
Interest-betaling ..	"	42	42	34
Totaal uitgaven...	"	103	104	79
Netto winst.....	"	29	18	15
waarvan door Staat.	"	24	14	13
" " Part.	"	5	4	2
Expl.-uitgaven voor				
100 Yen ontv. St.	in Yen	46,30	50,97	48,41
do. Part.	"	55,00	55,67	47,91

Voor zoover niet anders is vermeld, geven de getallen het gezamenlijke totaal weer van het staats- en het particuliere bedrijf. Opmerkelijk is, dat de Staat goedkooper exploiteert dan het particuliere bedrijf en dat terwijl de toestand ten deze voor de staatspoorwegen nog gunstiger wordt, de particuliere maatschappijen hare exploitatiekosten eene steeds ongunstiger verhouding zien aannemen. Was in 1910—'11 het particuliere bedrijf nog het goedkoopst, met 47,91 yen exploitatie-uitgaven op 100 yen ontvangsten, naast 48,41 yen bij het staatsbedrijf, in de volgende perioden verschoof zich de verhouding aldus: 48,80 tegen 45,69; 53,43 en 46,30; 53,37 en 48,07; 55,67 en 50,97, terwijl de laatst bekende cijfers (1915—'16) met 55,00 yen voor de particuliere maatschappijen en 46,30 yen voor de lijnen van den Staat, voor dit laatste bedrijf bepaald een zeer veel beter beeld afteekenen.

Prizen in de jaren 1914 tot 1917 — Ten vervolge op de Index-cijfers van de „Economist”, die in het vorig nummer plaatsing hebben gevonden, nemen wij thans nog het staatje van prijsnoteringen in den groothandel over op het einde der jaren '14 tot '17. In de laatste kolom is het verschil, in 1917 teweeggebracht, aangegeven.

<i>Textiel.</i>	1914	1915	1916	1917	
Katoen-(Midd.)	4.47d	7.75d	10.64d	23.02d	+12.38d
id. -(32's twist) ..	7 1/8d	12d	17 1/8d	37d	+19 7/8d
Wol-(Vict. Serd. g.) ..	1/9	2 5/12	4 1/2	nom.	—
Hennep-(Manila)	£26	£47	£60	£85	+£25
Zijde (Kanton)	11/6	11/6	14/6	24/	+9/6
Jute.....	£17 1/2	£27 3/4	£42 1/2
Vlas.....	nom.	nom.	£94	£147	+£53

Mineralen, enz.

Cleveland (No. 3)....	54/	78/	87/6	95/	+7/6
Stalen rails	127/6	220/	225/	217/6	-7/6
Kolen (Best Stm. Newc.)	13/	23/6	30/	30/	—
Koper (Standaard) ..	£57	£86 1/2	£128 3/4	£100 1/2	-£28 3/4
Tin (Standaard)	£144 1/2	£168	£178 3/4	£294	+£125 3/4
Lood (Engelsch)	£19 3/4	£30 1/2	£32 1/2 ¹⁾	£30	-£2 1/2
Talk.....	30/6	44/6	50/6	71/6	+21/6
Petroleum	8 1/8d	10d	13 1/2d	19 1/2d	+6d

Levensmiddelen.

Tarwe ..	43/3	54/9	74/10	71/1	-3/8
Gerst ..	29/9.	47/5	67/5	57/7	-9/10
Haver ..	25/11	30/10	47/4	44/2	-3/2
Rundvleesch (prima)	6/2	6/6	8/8	13/8	+5/1
Schapenvleesch (prima)	6/10	7/6	10/8	14/	+3/4
Suiker (W.-Ind.)	18/3	27/9	41/10 ²⁾	44/6	+2/8
Koffie (Santos).....	52/6	45/	53/
Thee.....	6 3/4d	7 3/4d	8d	8 ³⁾ 15d	+6 1/2d
Rijst	12/6	14/7	20/-	26/3	+6/3

Bij katoen, tin en vlas is de grootste stijging aan te wijzen; in het laatste jaar vertoonen thee, koffie, suiker en rijst aanzienlijke prijsvermeerderingen.

¹⁾ buitenlandsch ²⁾ gegranuleerd ³⁾ gebroken

Amerika rust zich ten stryd. —

In een artikel over de propaganda, die in de Vereenigde Staten voor de oorlogsleening gemaakt wordt ¹⁾, werd reeds verhaald hoe ook de strijd voor „vrede en recht” met den gerenommeerden Barnum-en-Bailey-humbug bij de heterogene menigte populair gemaakt wordt. Nog steeds baart de vindingrijke amerikaansche geest verrassingen, die beoogen de oorlogslasten aantrekkelijk te maken. Ook voor Amerika is reeds de keerzijde van de oorlogsmedaille, dat veel geld op het vaderlandsch altaar geofferd moet worden. De verzameling van middelen zal echter wederom op „wetenschappelijk-systematische” wijze geschieden. Zoo is o.a. een plan ontworpen, waarbij tien personen zich kunnen aaneensluiten tot eene vereeniging, die besparing ten bate van 's lands schatkist beoogt. Zulke vereenigingen krijgen een charter van den secretaris van de schatkist en kunnen gevormd worden in fabrieken, bureaux, scholen, sociëteiten, kerken, enz. Zoo'n vereeniging wordt dan een officieele distribuut van spaarzegels (waarde bij de uitgifte \$ 4,12) en z.g. thrift stamps, bonnetjes ter waarde van 25 amerikaansche centen, die in een voldoende aantal inruilbaar zijn tegen de spaarzegels (saving stamps). De leden der spaarvereenigingen moeten wekelijks van hunne vereeniging koopen een bedrag aan zegels, waarvoor zij zich verbonden hebben. Het amerikaansche zout, waarmede deze organisatie is toebereid, bestaat uit het navolgende. Ieder lid, dat tien nieuwe leden aanbrengt, krijgt een insigne in den vorm van een vrijheidsfakkel en wordt benoemd tot „soldier of thrift”. Iemand, die 25 offerlustigen gewonnen heeft, krijgt een mooier schildje en is dan „captain of thrift”. Vijftig leden verheffen iemand tot den majoorrang, honderd tot dien van „colonel of thrift”. En de moedige strijder voor vaderland en schatkist, die 200 menschen aan het sparen heeft gezet, krijgt het generaals-insigne op de borst gespeld. Het is verschrikkelijk, zooals het militairisme in de wereld veld wint!

¹⁾ Zie No. 101, pag. 911.

Nog een andere amerikaansche oorlogsinstelling is niet minder het vermelden waard. Onder de auspiciën van het comité voor publieke voorlichting is gevormd eene organisatie van 15.000 vrijwilligers, de z.g. four-minute men. Deze heeren treden avond aan avond overal in het land in bioscope-theaters op en spreken het publiek vier minuten toe over aangelegenheden van nationaal belang. De punten, waarover zij het zullen hebben, worden te Washington uitgekozen in overleg met het hoofdkwartier. President Wilson heeft zijne bijzondere instemming met deze instelling uitgesproken, hij zegt in zijn schrijven o.m.: „Men and nations are at their worst or at their best in any great struggle.” Misschien hoort het zoo in Amerika, maar in Europa zou men gelooven, dat het in de Unie wenschelijk blijkt de oorlogsstemming een beetje op te warmen.

INGEZONDEN STUKKEN.

ZIJN „ISMEN” TE WEREN?

There is nothing either good or bad, thinking makes it so, Hamlet II, 2.

Geachte Redactie,

In nr. 104 — voortgezet in nr. 107 — der E.-S. B. treedt de heer Posthumus Meyjes op tegen het gebruik van germanismen. Hij geeft eenige voorbeelden van het omzetten van Duitsche woorden in gelijkkluidende Nederlandsche woorden en bouwt hier enkele beschouwingen op.

Het kan geen twijfel lijden, dat haast een ieder het gebruik van woorden als „aanbij” of „aanerkennen” afkeurt, maar wij betwijfelen of van deze termen een veelvuldig gebruik gemaakt wordt. Het gebruik zal, voor zoover het niet zijn verklaring hierin vindt, dat de spreker of schrijver van huis uit een vreemdeling is, veelal zijn terug te brengen tot een soort kinderlijk gevoelen van personen, die blijk willen geven van hunne bekendheid met vreemde talen. Een agressief gevaar steekt daarin o. i. allerminst, en wij vragen ons dan ook af, of het noodzakelijk is op deze slechte gewoonte met zoo veel nadruk te wijzen aan de hand van feiten, die zoo sterk den indruk maken op zichzelf te staan.

Wanneer de heer P. M. — zooals gezegd — naar aanleiding van hetgeen hem onder oogen kwam, meent den Nederlander te moeten toeroepen: mensch, je haalt het paard van Troje binnen; dan ligt in deze alarmroep een sterke overdrijving. De overdrijving schaaft en zoo vreezen wij, dat de geachte inzender met zijn artikel eerder zal bereiken, dat enerzijds het publiek niet van hem wil aannemen de vermaning zich te hoeden voor minder klaarlijkkelijke en hierdoor gevaarlijker vormen van taalverkrachting, anderzijds degenen, die belust zijn op het uitroepen van alles waar een Duitsch luchtje aan is, verblindt voor den onloochenbaren ondergrond, die het ontstaan en het voortbestaan van „ismen” verklaart.

Van den man uit de practijk is niet te verwachten, dat hij voldoende taalkundig inzicht bezit om steeds met de bovenbedoelde noodzakelijkheid rekening te houden. Ook de heer P. M. heeft hiervan blijk gegeven en wij vinden daarom aanleiding, voor het volgende plaatsing te vragen, dat weliswaar niet behoort tot datgene wat door u, geachte redactie, in de eerste plaats in uw blad gezocht zal worden, maar na hetgeen door den heer P. M. geschreven werd, billijkerwijs aan uw lezers niet onthouden mag worden. ¹⁾

Op de legerorder, die den heer P. M. aanleiding gaf den strijd tegen de „germanismen” aan te binden, zullen wij niet ingaan, al moet ons de opmerking uit de pen, dat ieder Duitscher eerder spreekt van „Wachen

¹⁾ Zeer zeker is ons niet ontgaan, dat schrijver in de voortzetting van zijn betoog betracht heeft, aan veel van het aanvankelijk beweerde een gematigder karakter te geven. Niettemin blijft de vrees bij ons bestaan, dat de onjuiste meening, die het eerst geschreven stuk bij velen moet hebben gewekt, ook thans nog zal voortbestaan.

aussetzen" dan van „Wachen ausstellen", al is ook dit Duitsch. Zijn beschouwingen over de leger-order eindigt de heer P. M. evenwel met de mededeeling, dat ware hij legercommandant geweest, hij den opsteller der order deze zou hebben teruggezonden met de opmerking: „schrijf je moer's taal, kapi-tein". Wij twifelen er niet aan, of de geachte inzender bedoeld deze woorden woordelijk, zooals zij er staan, dus: spreek je taal zooals je ouders het gedaan hebben. Meent dus de heer P. M., dat vorige generaties zich aan het euvel van de „ismen" niet hebben schuldig gemaakt en het binnendringen van germanismen een gevaar is, dat eerst met het opbloeien van den Duitschen expansiegeest opgekomen is? Mocht dit inderdaad de meening van den inzender zijn, dan vergist hij zich toch. Germanismen gelijk gallicismen, om bij deze „ismen" te blijven, zijn in de Nederlandsche taal binnengedrongen zoolang er gemeenschap heeft bestaan tusschen Nederlanders en vreemdelingen en dat zij hier binnenvloeiën kan zoomin geweerd worden als de stroom van het water van den Rijn. Laten wij voor alle duidelijkheid opmerken, dat uitwassen als „overhoofd" hierbij natuurlijk buiten het debat blijven.

Het zal iedereen wel eens opgevallen zijn, dat iemand waaraan wij het een of ander mededeelden, blijk gaf het met de mededeeling eens te zijn door in precies dezelfde woorden de opmerking te bevestigen. Er heeft dan aan onze zijde een oogenblik een geestelijk overwicht bestaan, gevolg van de wet der traagheid, die de gedachte of voorstelling, overgebracht door de gelezen of gehoorde woorden en zinnen, doet gebonden blijven aan die, door den ander gebezigde, woorden en zinnen. En zulk een tijdelijk overwicht beperkt zich niet tot de betrekkingen tusschen twee enkelingen, het treedt op voor geheele beroepsklassen, waartusschen contact bestaat, ook wanneer deze niet van de zelfde nationaliteit zijn. In dit laatste geval ontstaan de „ismen", meestal gevolg van de zoeven genoemde wet, omdat, zooals de heer P. M. zelf onbewust zeer terecht opmerkt, „de gewone burger en de man van zaken," „niet immer *den tijd* hebben, de taal hunner schrifturen te wikken en te wegen"! Het „isme" zal er niet alleen in bestaan, dat een vreemd woord wordt omgezet in de landstaal, maar dat zelfs geheele constructies ongewijzigd worden overgenomen.

Gemeenlijk zal het geestelijk overwicht van de eene natie, na verloop van zekeren tijd verdwijnen en daarmee ook de meest „ismen", indien althans de daarvoor noodzakelijke voorwaarden aanwezig zijn, zooals o.a. 1e. de *mogelijkheid*, met eigen woorden precies en even vloeiend het „isme" uit te drukken, 2e. een zoodanige beheersching der *moedertaal* en kennis der *vreemde taal*, dat het door het vreemde woord aangeduide begrip onmiddellijk in zuiver Nederlandsch weergegeven kan worden.

Middelertijd kunnen de taalgeleerden er in geslaagd zijn aan te wijzen, dat de met smaak verorberde uitdrukkingen „Kirschen aus Nachbars Garten" zijn, maar de groote massa zal zich over het geheel genomen daaraan niet stooten, indien de woorden of uitdrukkingen ingeburgerd zijn.

Wij Nederlanders hebben reeds herhaaldelijk het genoemde tijdelijk overwicht aan onze zijde gehad. Zoo bestaat het feit — dat misschien aan vele Nederlanders niet bekend is — dat de deutsche taal tientallen *Hollandismen* heeft aan te wijzen. De taal, die de Deutsche zeeman spreekt, zit er vol van! ¹⁾ Ook in den handel kan men ze vinden, ²⁾ reeds dateerende uit de 17e en 18e eeuw, toen „der deutsche Kaufmann entweder der Kommissionär, Spediteur, Agent, Faktor des holländischen und englischen Grosshändlers oder ein bescheidener Kleinhändler war." ³⁾

¹⁾ J. v. Ginneken, Handboek der Nederl. taal II, blz. 478 v.v.

²⁾ Schirmer, Wörterbuch d. deutschen Kaufmannssprache blz. XXXV.

³⁾ Mayr, Lehrbuch der Handelsgeschichte, blz. 151.

De technische en economische krachtsontwikkeling van de Deutsche landen nam eerst haar snelle vlucht, toen deze gewesten zich tot een staatsrechtelijk geheel hadden georganiseerd; en hiermede is verklaard hoe het komt, dat gevallen van tijdelijk overwicht in bovengenoemden zin en ergo van opnemen van germanismen op genoemde gebieden in de Nederlandsche taal in de laatste decennien zoo talrijk moesten zijn, gelijk in meer dan een tijdperk onzer historie met het overwicht van den Franschen geest tal van gallicismen in onze taal binnendrongen en zich een blijvende plaats veroverden. Zeer oude germanismen kan men vinden in den woordenschat van onzen mijnbouw; tijdelijk overwicht zal naar logisch vermoeden thans moeten bestaan op militair gebied (luchtvaart) en zal ook wel in verschillende takken van techniek en industrie zijn invloed doen gelden. Wat de koopmans-taal betreft, kunnen wij onzen uitnemenden taalgeleerde J. v. Ginneken aan het woord laten (wij cursiveeren): Daar nu de drie — Duitsch, Engelsch, Fransche — „vreemde handelaarsgroepen veel grooter en gewichtiger zijn dan de Hollandsche, zal de Hollandsche handelsman dus ook voortdurend allerlei nieuwe woorden van die buitenlandsche moeten overnemen, of hij wil of niet. Alleen wanneer hij zich isoleert, en dus zijn zaken tot het binnenland wil beperken, kan hij zich aan dezen invloed onttrekken. Maar de taalzuiveraar, die met een *phrase over nationaliteit*, dat van onzen handel zou vergen, verdient tot straf een plaatsje in de klas voor *vaderlandsche geschiedenis*." ⁴⁾

Het is zeer begrijpelijk, dat de leek onjuiste waarnemingen doet als een betrekkelijk latente wet plotse-ling op intense wijze haar bestaan verkondigt. Een gevaar hierbij is evenwel, dat onvoldoende inzicht in aard en karakter der door ons gesignaleerde tendenzen van taalontwikkeling er toe leidt, dat het „isme"-vraagstuk in een onjuist licht wordt gezien en vermoedelijk in zijn beteekenis onderschat.

De taalgeschiedkundige wetenschap in latere jaren zal ons vertellen, welke germanismen in het tijdperk waarin wij nu leven, Nederland zijn binnengedrongen. Zij zal ons desgelijks doen voor de *Hollandismen*, die onze grenzen zijn overgegaan, b.v. op het gebied van groenten- en fruithandel of op andere gebieden, waar nederlandsche *werkkracht*, economische, zowol als geestelijke, *zich een tijdelijk overwicht heeft weten te verschaffen*. ⁵⁾

Wil dan nog iemand opstaan, om den strijd aan te binden tegen dergelijke „ismen", zoo zal hij een beter te motiveeren werk verrichten en althans niet een kwaad bestrijden, dat ook zonder zijn voorlichting niemand ontgaan zal en dat spoedig genoeg door de gezonde smaak van Jan publiek weggehoond zal zijn. Groote resultaten zal die strijder echter niet kunnen bereiken, want wat hij tracht is den logischen groei uit den tijd van „moeders taal" weg te wisschen.

Ten slotte zij nog gezegd, dat wij ons uit principiële overweging van het inlассchen van voorbeelden onthielden. Eene juiste demonstratie zoude te veel plaatsruimte vergen, wij kunnen den belangstellenden lezer naar de aangehaalde boeken verwijzen.

Onder dankzegging voor de verleende plaatsruimte,

Hoogachtend,

Dr. E. E. J. MESSING.

⁴⁾ Voor de geschiedenis der vaderlandsche taal verwijzen wij naar: J. te Winkel, Geschichte der niederländischen Sprache, § 61 v.v.

⁵⁾ Zie hier dus een weg tot taalzuivering. Ontwikkel de *Nederlandsche arbeid*, steun *Nederlandsche kunst, wetenschap, verbeter uw onderwijs (taalonderwijs!)*.

REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Koelhuisboter. In den afgelopen zomer is door de Botervereeniging eene boterreserve gemaakt, waarvan nog ruim 2½ miljoen K.G. in de koelhuizen aanwezig is, bestemd om eventueel een tekort in de

winterproductie van verse boter aan te vullen. De productie is thans echter nog voldoende om in de behoeften te voorzien. De voorraad koelhuisboter zal nu tegen lagere prijs voor het binnenland beschikbaar worden gesteld, de prijs voor het publiek is f 2,85 per K.G. In den prijs voor verse boter zal gedurende de wintermaanden geen verandering worden gebracht.

Zout. In verband met de omstandigheid, dat door Duitsland op den uitvoer van zout thans een recht wordt geheven van f 46 per 1000 K.G. en met de stijging van transport- en andere kosten, is de maximumkleinhandelprijs voor zout verhoogd tot 19 ct. per K.G.

Prijs van uien voor 1918. Ten aanzien van den uienoogst 1918 zullen zoodanige maatregelen worden genomen, dat de verbouwers voor dit gewas geen hooger prijs zullen kunnen bedingen dan f 8,50 per 100 K.G.

Stroo. Verboden is het vervoer van stroo van plaatsen, gelegen in de provincie Groningen, naar andere plaatsen binnen het Rijk. Ontheffing kan verleend worden tegen voorafgaande betaling van f 0,25 per 1000 K.G. stroo, waarvan het vervoer wordt toegestaan. Voorts is verboden het verwerken van stroo tot stroocarton.

Reparatieleder. Bij de distributie van reparatieleder is het voorgekomen, dat bij het uitsnijden een mindere kwaliteit werd verkocht, dan het goede crouponleder, dat geleverd behoorde te worden. Teneinde dergelijke fraude tegen te gaan is nu voorgeschreven, dat al het distributieleder, dat uitgesneden wordt verkocht, voorzien zal zijn van het stempel der firma, die het leder levert.

Koper en brons. Onder intrekking eener vorige beschikking is verboden het vervoer uit eenig deel eener gemeente naar alle overige deelen des Rijks, en de verkoop en aflevering van oud koper en oud brons in alle soorten.

Thee. Naarmate de kleine voorraad aanwezige thee slinkt, wordt het steeds moeilijker aan iederen winkelier een evenredig gedeelte te verschaffen. In verband hiermede wordt met 1 Februari de distributie tijdelijk gestopt. Met ingang van 1 Februari is ook verboden de aflevering van thee in hotels, café's, restaurants, enz.

Verbouw in oorlogs- en stadstuin-tjes. Volgens bericht van het B. M. V. is bij deskundig onderzoek gebleken, dat aanmoediging en uitbreiding van de teelt van aardappelen, peulvruchten en groenten in oorlogstuin-tjes alleszins aanbeveling verdient. De teelt van voedingsgewassen in stadstuin-tjes moet echter worden ontraden.

Lupinenzaad. Door het branden van lupinenzaad tot een koffiesurrogaat wordt de beschikbare voorraad ernstig bedreigd. Aangezien het, in verband met het gebrek aan kunstmeststof, van groot belang is den zaai van lupinenzaad zooveel mogelijk te bevorderen, is het verboden, lupinenzaad in het algemeen voor een ander doel dan den zaai te gebruiken.

Bevriezen van vleesch. De datum, waarop geen kolen meer beschikbaar zullen worden gesteld voor het bevroren of in bevroren staat houden van vleesch is nader bepaald op 15 Februari a.s. (Zie overzicht no. 107).

Benzine. Blijkens eene mededeeling van den Minister is de stremming in den aanvoer van benzine toe te schrijven aan weigering van de in aanmerking komende landen, met name Amerika, om benzine te doen uitvoeren en scheepvaartmoeilijkheden, welke aanvoer uit Ned-Indië onmogelijk maken. Pogingen voor aanvoer uit Oostenrijk of Roemenië hebben voorshands geen resultaat opgeleverd. Ook is vruchteloos getracht benzol uit Duitsland te verkrijgen.

Invoer van goederen uit Duitsland. Door den Minister van Buitenlandsche Zaken wordt er op gewezen, dat invoer uit Duitsland

in Nederland van goederen, afkomstig uit, of vervaardigd uit grondstoffen, afkomstig uit landen, in oorlog met Duitsland, slechts wordt toegelaten; wanneer een verklaring is overgelegd van den Consul-Generaal, hoofd van de Afdeling Handel van het Gezantschap der Nederlanden te Berlijn, blijkens welke de in te voeren goederen of de daartoe gebruikte grondstoffen niet zijn oorlogsbuit en niet zijn gevereijerd op bezet gebied.

Eieren. Naar den Minister van Landbouw gebleken is, worden verse eieren opgeslagen in koelhuizen, teneinde op die wijze den vastgestelden maximumprijs te ontgaan. In verband hiermede ligt het in de bedoeling alle eieren, welke in koelhuizen worden opgeslagen, ingevolge de Distributiewet in hezit te nemen.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	December 1917	Twaalf eerste maanden van 1917	Twaalf eerste maanden van 1916
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	1.386.003	16.423.681	16.100.982
Personeele belasting ..	1.855.314	14.074.293	13.517.499
Inkomstenbelasting ..	2.842.084	48.626.236	32.692.000
Vermogensbelasting ..	412.671	3.497.036	3.555.129
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	3.349.339	31.356.571	27.703.193
Wijn	399.631	1.638.670	1.499.185
Gedistilleerd	2.544.529	29.627.157	27.726.881
Zout	234.232	2.481.566	2.210.154
Bier en azijn	109.222	2.306.472	1.653.764
Geslacht	1.512.908	12.491.184	9.488.970
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.110.485	13.405.250	8.773.388
Registratierechten . . .	3.276.417	18.402.914	10.964.311
Hypotheekrechten	—	657.271	1.140.294
Successierechten	2.279.791	22.225.969	19.838.853
<i>Invoerrechten</i>			
Formaatzegel	753.967	11.114.236	16.650.167
—	1	1.379	24.434
<i>Gouden en zilveren werken</i>			
Belasting	55.090	682.185	639.309
Essaaloon	45	667	626
Statistiekrecht	86.915	1.733.520	—
<i>Mijnen</i>	—	161.903	109.864
<i>Domeinen</i>	262.758	2.916.914	2.667.259
<i>Staatsloterij</i>	24.337	655.155	653.934
<i>Jacht en visscherij</i>	1.455	211.834	192.935
<i>Loodsgelden</i>	25.954	382.031	865.622
Totaal	22.522.248	235.074.094	198.668.753

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	December 1917	Twaalf eerste maanden van 1917	Twaalf eerste maanden van 1916
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	280.567	3.298.583	3.230.664
Personeele belasting ..	480.991	3.443.283	2.883.979
Inkomstenbelasting ..	1.316.450	17.594.848	10.359.997
Vermogensbelasting ..	156.751	1.343.873	1.092.344
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	669.868	6.271.314	5.540.657
Wijn	79.926	327.734	299.837
Gedist. (binn.- en buitl.)	254.453	2.962.716	2.768.589
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrecht van buitl. eff.	81.069	869.636	648.293
Registratierechten	256	597.469	1.091.973
Hypotheekrechten	—	65.573	112.808
Totaal	3.320.331	36.775.029	28.029.141

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	December 1917	Twaalf eerste maanden v. 1917
Oorlogswinstbelasting	18.367.973	167.877.233
Verdedigingsbelasting Ia	379.779	3.296.624
Verdedigingsbelasting Ib	2.125.566	21.652.467
Verdedigingsbelasting II	1.163.780	23.507.269
Totaal	22.037.098	216.333.593

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	26 Januari 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank (Disc. Wissels)	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijkshank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijkshank	7 " 11 Dec. '17	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
26 Jan. '18	3	4	4 1/16	4-5/8	—	4 1)
21-26 J. '18	2 7/8-3 1/4	3 3/4-4	4 3/8-1 1/8	4-5/8	—	4-6
12-19 " '18	3-3 1/4	3 1/2-4	4 1/8	4-5/8	—	4-6
7-12 " '18	2 7/8-3 1/8	3-4	4	4-5/8	—	3 1/2-4
27 Jan. '17	1 1/2-1 3/4	2 1/4	5 1/8	4-5/8	—	1 3/4-2 2)
24-29 J. '16	1 3/4-2	2-3/4	5 3/16-1/4	4 1/2-3/4	—	1 1/2-2
20-24 Jul. '14	3 1/8-3 1/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 2/3	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 25 Januari.
2) " " 26 "

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt was ook deze week stil. Een bepaalde richting was niet bemerkbaar en flauwe of vaste stemmingen wisselden soms meermalen op één dag. Londen was aanvankelijk aangeboden en liep van 10.91 1/2 terug tot 10.86 om na eenige schommelingen weder op 10.91 1/2 te sluiten. New York bewoog zich ongeveer in dezelfde richting. In Parijs ging bijna niets om. De koers was eerder iets vaster. 40.—, 40.15. Berlijn en Weenen waren aanvankelijk zeer vast. Daarna was het aanbod weder overwegend en liepen de koersen terug. Ook in dit devies hadden herhaaldelijk meerdere schommelingen per dag plaats en was het slot ongeveer op dezelfde hoogte als op den eersten dag. 43.75—41.30—43.60 en 28—26.90—27.80. Zwitserland was flauw 52—51.40; heden 51.10 aangeboden. In Skandinavië ging bijna niets om. De koersen bleven bijna onveranderd. Daarentegen was in Spanje iets meer handel, echter eveneens tot onveranderde koersen. De overige deviezen zoo goed als verlaten.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg *)	New York *)
21 Jan. 1918 ..	10.91 1/2	40.—	43.75	28.40	—	2.29
22 " 1918 ..	10.89	40.05	43.15	27.80	—	2.28 1/2
23 " 1918 ..	10.88	40.—	42.05	26.90	—	2.28 3/4
24 " 1918 ..	10.90 1/2	40.10	42.10	27.—	—	2.29
25 " 1918 ..	10.89	40.12 1/2	42.65	27.25	—	2.28 1/2
26 " 1918 ..	10.91 1/2	40.15	43.60	27.80	—	2.28 3/4
Laagste d. w. 1)	10.86	39.90	41.30	26.25	—	2.28
Hoogste " " 1)	10.93	40.15	44.—	28.75	—	2.29 1/2
19 Jan. 1918 ..	10.93	40.05	41.—	26.25	—	2.29 1/2
12 " 1918 ..	11.01	40.50	45.25	29.—	41.25	2.30 1/2
Muntpariteit ..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 1/2

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chrs-tianta 1)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
21 Jan. 1918	77.20	70.75	74.—	52.—	56.40	99 1/2-100 1/2
22 " 1918	77.50	70.50	74.—	51.75	56.40	99 1/2-100 1/2
23 " 1918	77.30	70.70	74.—	51.50	56.40	99 1/2-100 1/2
24 " 1918	77.50	71.—	74.25	51.50	56.25	99 1/2-100 1/2
25 " 1918	77.55	71.—	74.25	51.50	56.25	99 1/2-100 1/2
26 " 1918	76.95	71.—	74.20	53.50	56.10	99 1/2-100 1/2
L'ste d. w. 1)	76.50	70.50	73.75	51.20	—	99 3/4
H'ste " " 1)	77.90	71.25	74.30	52.—	—	100 1/4
19 Jan. 1918	76.50	70.75	73.75	51.50	—	99 1/2-100 1/2
12 " 1918	77.50	71.50	74.10	51.20	56.—	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable-Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
26 Januari 1918	4.76.45	5.72.—	nom.	***
Laagste d. week..	4.76.45	5.72.—	—	***
Hoogste " " "	4.76.45	5.72.12	—	***
19 Januari 1918	4.76.45	5.71.37	nom.	***
12 " 1918	4.76.45	5.72.87	nom.	43 1/4 1)
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) Noteering van 7 Januari.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	19 Dec. 1917	7 Jan. 1918	Tijdeperk 8-15 Januari 1918		15 Jan. 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/8	97 13/32	97 13/32	97 13/32	97 13/32
B. Aires	d.p.gd.pes.	54 1/2	52 1/2	50 3/4	53 1/8	51 1/2
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/5 1/32	1/5 1/32	1/5	1/5 1/16	1/5 1/32
Hongkong ...	id. p. \$	2/11 3/4	3/0 1/4	3/0 1/2	3/0 3/4	3/0 1/2
Lissabon	d.p.escudo	30	30 1/8	29 1/2	30 1/2	30
Madrid	Peset. p. £	19.83	19.51	19.47	19.65	19.52
Montevideo..	d.p.peso	63	60 1/2	58 1/8	61	58 3/4
Montreal ...	\$ per £	4.76 1/2	4.80	4.80 1/4	4.81 1/2	4.81 1/4
Petrograd ...	R. p. £ 10	376	366	362	373	364
R.d.Janeiro *)	d.p.milr.	13 13/16	13 3/16	13 13/16	13 3/16	13 7/8
Rome	Lires p. £	39.65	40.20	39.55	40.15	40.02
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/3	4/5	4/5	4/5	4/5
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/16	2/4 1/16	2/4	2/4 5/32	2/4 1/16
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	14 17/32	14 11/32	13 8/32	14 7/16	14 1/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2	2/2	2/1 7/8	2/2 1/8	2/2

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1918 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen.		te New York	
26 Jan. 1918.....	43 1/2	87 1/8	
19 " 1918.....	44 3/4	89 5/8	
12 " 1918.....	45 1/8 1)	90 1/8	
5 " 1918.....	45 1/8 2)	90 1/8	
29 Dec. 1917.....	43 1/8	86 7/8	
22 " 1917.....	43 3/8 3)	86 3/8	
27 Jan. 1917.....	—	76 5/8	
20 " 1916.....	27	56 7/8	
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8	

1) Noteering van 11 Januari.
2) " " 7 "
3) " " 21 December.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Januari 1918.

Activa.

Binnenl. Wisesels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 66.845.520,79 B.-bk. „ 927.896,59 Ag.sch. „ 8.340.152,76 1/2	f 76.113.570,14 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 8.141.163,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	„ 8.141.163,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 58.939.909,99 1/2 B.-bk. „ 3.139.685,61 Ag.sch. „ 28.435.185,21 1/2	f 90.514.780,82
Op Effecten	f 87.763.780,82	—
Op Goederen en Spec.	„ 2.751.000,—	„ 90.514.780,82
Voorschotten a. h. Rijk	—	„ 11.258.856,—
Munten Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 93.446.135,—	—
Muntmat., Goud	„ 613.553.684.57 1/2	—
	f 706.999.819,57 1/2	—
Munt, Zilver, enz.	„ 7.176.379,37	—
Muntmat., Zilver	—	„ 714.176.198,94 1/2
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.159.192,50	—
id. van 1/5 v. h. kapit.	„ 3.822.939,62 1/2	„ 8.982.132,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	„ 1.465.000,—
Diverse rekeningen	—	„ 70.618.071,10 —
	f 981.269.772,13 1/2	—

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	„ 5.234.534,18 1/2	—
Bankbiljetten in omloop	„ 871.585.595,—	—
Bankassigtiën in omloop	„ 2.133.570,36	—
Rekening-Courant saldo's:	—	—
Van het Rijk	f —	—
Van anderen	„ 74.998.667,00 1/2	„ 74.998.667,00 1/2
Diverse rekeningen	„ 7.317.405,58 1/2	„ 7.317.405,58 1/2
	f 981.269.772,13 1/2	—
Beschikbaar metaalsaldo	f 523.612.718,33	—
Op de basis van 2/5 metaaldekking	„ 333.869.151,86	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—	„ 2.618.063.590,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	3.615.719,42	—
Buitenlandsche wissels	78.836,—	—
Beleeningen	168.370,28 1/2	—
Goud	—	987.904,36
Zilver	145.420,13 1/2	—
Bankbiljetten	—	11.448.215,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	18.039.252,30	—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
26 Jan. 1918	707.000	7.176	871.586	77.132
19 „ 1918	707.988	7.031	883.034	60.031
12 „ 1918	697.459	6.933	883.869	45.127
5 „ 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
29 Dec. 1917	698.233	7.028	890.273	57.200
22 „ 1917	698.663	7.001	866.538	52.454
15 „ 1917	694.417	6.946	865.867	41.949
8 „ 1917	699.508	6.836	867.659	53.834
1 „ 1917	700.105	6.801	872.983	54.305
24 Nov. 1917	692.377	6.883	852.847	63.735
17 „ 1917	693.969	7.159	856.958	64.619
10 „ 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 „ 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Jan. 1917	589.561	6.814	732.759	84.163
29 Jan. 1916	466.837	6.059	581.722	66.398
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekningspercentage
	Totaal	Hieraan Schalkistpromessen rechtstreeks			
26 Jan. 1918	76.114	53.000	90.515	523.613	75
19 „ 1918	72.498	47.000	90.346	525.582	76
12 „ 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
5 „ 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
29 Dec. 1917	81.819	49.000	107.448	514.916	74
22 „ 1917	69.985	52.000	92.809	520.993	77
15 „ 1917	67.837	52.000	88.423	518.913	77
8 „ 1917	60.520	47.000	94.314	521.142	76
1 „ 1917	54.903	43.000	104.795	520.538	76
24 Nov. 1917	66.631	55.000	91.965	515.027	76
17 „ 1917	74.584	63.000	93.190	515.909	76
10 „ 1917	72.915	61.000	88.617	506.976	75
3 „ 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	78
27 Jan. 1917	78.223	53.000	68.517	432.090	73
29 Jan. 1916	77.756	53.500	83.602	342.656	73
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	26 Jan. 1918	19 Jan. 1918
Aan schalkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 188.900.000,—	f 183.280.000,—
Aan schalkistbiljetten ..	„ 53.000.000,—	„ 47.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 120.206.000,—	„ 120.258.000,—
	„ 27.458.104,—	„ 27.805.079,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
3 Nov. 1917	81.584	17.554	175.790	45.619
27 Oct. 1917	81.664	17.440	175.000	47.618
20 „ 1917	81.588	16.809	176.785	52.919
13 „ 1917	81.554	16.834	175.684	50.522
4 Nov. 1916	70.036	23.326	157.245	58.437
6 Nov. 1915	38.412	33.054	143.233	29.611
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekningspercentage
3 Nov. 1917	6.843	33.728	65.961	26.942	53.644	45
27 Oct. 1917	7.361	33.606	65.134	25.502	53.816	45
20 „ 1917	7.589	33.642	67.986	25.994	52.682	43
13 „ 1917	7.786	34.250	64.791	23.823	53.411	43
4 Nov. 1916	6.124	38.081	70.399	12.324	50.226	43
6 Nov. 1915	5.915	18.234	50.432	29.183	37.097	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa.

2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
3 Nov. 1917	591	1.241	903	1.023	998
27 Oct. 1917	592	1.198	897	1.000	960
20 „ 1917	569	1.214	906	999	1.000
13 „ 1917	579	1.202	890	1.000	828
4 Nov. 1916	680	1.090	728	892	774
6 Nov. 1915	697	969	1.034	875	1.104
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
23 Jan. 1918	58.915	45.223	***	***	***
16 „ 1918	58.768	45.325	***	***	***
9 „ 1918	59.079	45.703	211.830	28.500	187.129
2 „ 1918	59.199	46.591	212.451	28.500	187.629
24 Jan. 1917	56.623	38.785	143.661	28.500	114.091
26 Jan. 1916	52.225	33.839	97.758	28.500	64.577
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-percentage 1)
23 Jan. '18	56.840	95.214	41.815	124.440	32.142	19,33
16 „ '18	56.768	92.278	41.416	121.589	31.893	19,57
9 „ '18	56.868	90.661	37.899	123.534	31.826	19,71
2 „ '18	70.834	106.481	32.075	158.411	31.058	16,30
24 Jan. '17	133.873	37.836	50.721	13.923	36.288	19,10
26 Jan. '16	32.839	112.205	62.875	100.961	36.846	22 1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH E RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-percentage 1)
23 Jan. 1918	2.520.577	2.407.038	1.205.710	10.918.832	34
15 „ 1918	2.519.787	2.406.926	1.269.374	11.043.946	34
7 „ 1918	2.517.563	2.406.800	1.349.033	11.343.325	34
31 Dec. 1917	2.587.936	2.406.586	1.314.790	11.467.749	34
23 Jan. 1917	2.549.309	2.523.185	321.601	7.650.783	38
22 Jan. 1916	2.492.332	2.451.982	664.646	6.274.095	50
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge-geven	In kas bij de Reichs-bank
23 Jan. 1918	12.418.037	6.250.711	7.411.000	1.192.200
15 „ 1918	12.813.584	6.599.182	7.490.200	1.256.100
7 „ 1917	13.166.418	6.830.515	7.652.500	1.337.500
31 Dec. 1917	14.596.106	8.050.389	7.689.300	1.304.500
23 Jan. 1917	8.172.637	3.648.020	3.330.400	308.400
22 Jan. 1916	5.449.160	2.143.268	1.703.000	623.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Roebel.

Data n. st.	Goud	Te goed t/h but-terland	Zil-ver	Schat-kistbil-jetten	Dis-conto's en beleen-ningen	Circu-latie	Rek. Cou-rant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 „ '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.715
13 „ '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	6.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
24 Jan. '18	5.360.655	2.037.108	247.919	1.008.809	12.850.000
17 „ '18	5.359.127	2.037.108	245.872	901.703	12.850.000
10 „ '18	5.357.516	2.037.108	246.109	869.739	12.700.000
3 „ '18	5.355.517	2.037.108	246.828	810.331	12.700.000
25 Jan. '17	5.076.624	—	281.970	749.708	8.100.000
27 Jan. '16	5.011.588	—	353.767	1.002.718	5.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren.	Rek. Crt. Staat
	893.839	1.129.787	1.207.617	23.162.634	2.835.178	60.018
888.323	1.132.261	1.208.302	23.062.504	2.857.077	48.065	
958.217	1.134.832	1.220.181	22.982.792	2.696.980	156.514	
810.331	1.137.679	1.220.629	22.789.123	2.777.721	336.604	
694.379	1.524.486	1.264.899	17.328.198	2.304.709	49.302	
404.555	1.788.209	1.199.726	13.858.016	2.045.767	99.642	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen-van buitenl. vorder.	Beleen-van prom. d. provinc.	Binn-wissels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. saldi
24 Jan. '18	615.695	93.261	480.000	146.313	1.157.330	169.957
17 „ '18	612.900	93.260	480.000	140.785	1.159.910	162.261
10 „ '18	612.792	93.235	480.000	135.558	1.160.153	157.270
3 „ '18	558.980	93.145	480.000	127.369	1.113.099	138.851
25 Jan. '17	341.390	84.037	480.000	62.971	852.097	107.064
27 Jan. '16	177.721	48.816	480.000	59.265	603.893	160.341

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar-van in het but-terland	Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
16 Nov. '17	1.584.328	641.326	52.500	52.525	972.585
9 „ '17	1.573.377	627.750	52.500	52.208	932.512
3 „ '17	1.546.075	613.750	52.500	50.744	881.001
26 Oct. '17	1.503.436	625.856	52.500	49.506	847.506
17 Nov. '16	674.103	239.841	—	16.580	238.670

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar-van Kapitaal	Dek-kings-percentage Deposito's 1)	Percent. Goud-dekking circula-tie
16 Nov. '17	681.719	1.960.747	66.691	65,7	65,9
9 „ '17	691.155	1.687.068	65.345	70,8	67,3
3 „ '17	689.977	1.764.056	64.291	68,6	69,7
26 Oct. '17	574.684	1.606.371	62.629	70,3	74,1
17 Nov. '16	117.493	647.425	55.704	76,7	100,5

1) Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F. R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VER. NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MIJ'S.

Voornaamste posten gemiddelden in duizenden dollars.

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleenen en disconto's	Surplus Reserve
26 Jan. '18	733.530	3.842.280	34.030	4.075.520	79.930
19 „ '18	737.560	3.928.930	34.060	4.071.550	66.270
12 „ '18	738.200	3.887.840	34.080	4.090.840	69.260
5 „ '18	724.110	3.794.030	34.050	4.129.940	71.620
27 Jan. '17	810.280	3.751.470	28.680	3.472.390	190.710
29 Jan. '16	755.790	3.527.320	34.570	3.278.620	175.070
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 1)

1) Op basis van 25 pCt. van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 28 Januari 1918.

De achter ons liggende week is er eene geweest van groote spanning, al is dit niet zoo sterk op de fondsenbeurzen tot uiting gekomen. De leidende staatslieden van de Centrale rijken hebben redevoeringen uitgesproken, die het oor der gretig luisterende wereld hebben getroffen en de hoop op een einde van den oorlog althans weder ecnigermate hebben doen ontwaken. Met de uitspraken van den Rijkskanselier von Hertling was dit echter in belangrijk mindere mate het geval, dan met die van den Oostenrijksch-Hongaarschen minister-president Czernin en het is juist deze omstandigheid, die den aandachtigen beschouwer van den internatigen toestand een dieperen blik in de werkelijke omstandigheden gunt. In den loop van de achter ons liggende maanden hebben wij reeds zeer vaak kunnen bespeuren, dat de vredesgeneigdheid der verschillende regeeringen grooter wordt, naarmate de binnenlandsche toestanden meer reden tot ongerustheid geven. Juist in Oostenrijk is thans dit laatste in meer dan gewone mate het geval; stakingen in verschillende bedrijven, die zich zelfs tot de munitiefabrieken hebben uitgestrekt, zijn reeds voorgekomen en het is slechts mogelijk geweest het normale verkeer te herstellen door te wijzen op de mogelijkheid van een spoedigen vrede, omdat de Oostenrijksch-Hongaarsche regeering annexaties noch schadeloosstelling verlangde en derhalve de Russische delegatie te Brest-Litofsk geen onoverkomelijke bezwaren bij het sluiten van een definitieven vrede met de dubbel-monarchie zou vinden. In dezen zin moeten de uitlatingen van von Czernin dan ook worden opgevat. Af te wachten valt, of eenzijdigs de Amerikaanse regeering op de Oostenrijksche aanbiedingen zal ingaan en of anderzijds de vlam der Russische revolutie niet reeds zoo fel naar Oostenrijk-Hongarije is overgeslagen, dat de brand toch nog plotseling uitbreekt.

Het zijn deze overwegingen geweest, welke de beurs te Berlijn in de afgelopen berichtperiode een uiterst lusteloos aanzien hebben gegeven. Men gaf over het geheel de voorkeur aan een zuiver afwachtende houding, welke nog in de hand werd gewerkt door de officieele bevestiging van het bericht omtrent de annuleering van alle Russische buitenlandse staatsschulden. De vervanging der oorspronkelijke delegatie van de Oekraïne door een maximalistische, waardoor de reeds tot stand gekomen overeenkomsten geheel op losse schroeven worden gesteld, gaf aanleiding tot aanbod op vrij belangrijke schaal van Russische spoorwegobligaties, terwijl mede Russische bankaandelen van groote verkoopen hadden te lijden. Ook voor Oostenrijksch-Hongaarsche waarden bestond niet het minste animo, hetgeen in direct verband te brengen is met de boven gereleveerde uiteenzettingen, alsmede met de berichten, dat een wisseling van regeering te wachten zou zijn. Na de rede van den heer von Czernin was evenwel een geringe verbetering te bespeuren, welke zich echter beperkte tot die rubrieken, die een zeer nauwen samenhang met het einde van den oorlog bezitten, zooals petroleum-aandelen. Hierbij moet echter worden opgemerkt, dat in den laatsten tijd in Duitschland een uitgebreide speculatie in aandelen van allerlei ondernemingen op het gebied van mijnontginning en ook van de exploitatie van petroleumbronnen is ontstaan, waarbij alleen rekening wordt gehouden met de tegenwoordig bestaande zeer groote behoefte aan de producten dezer ondernemingen. Door de geweldige vraag is, zooals vanzelf spreekt, de exploitatie van mijnen met een uiterst laag ertsgehalte en van petroleum-sondes met zeer geringe capaciteit toch loonend gebleken; van dezen uitzonderingstoestand wordt gebruik gemaakt om oude installaties weder in werking te stellen en nieuwe op te richten. Het einde zal moeten uitwijzen, of de in deze „gelegenheids“-ondernemingen belegde kapitalen ook op den duur rentegevend zullen blijven; voorloopig is het gevolg een groote vraag naar aandelen in dergelijke vennootschappen. Deze vraag wordt in de hand gewerkt door de ongetwijfeld goede resultaten, die de groote ondernemingen hebben behaald en door de fusie- en overnametransacties van de laatste tijden in de petroleumindustrie, waarbij echter, zooals gewoonlijk ter beurze geschiedt, uit het oog wordt verloren, dat de politiek van overeenkomende maatschappijen, al passen zij dezelfde maatregelen toe, nog niet tot hetzelfde doel behoort te voeren.

De terugvloeiing van fondsen, die vroeger, inzonderheid door het neutrale buitenland, waren aangekocht, is thans vrijwel tot stilstand gekomen, nu de stand van den Markenkoers hiertoe geen aanleiding meer geeft. Inmiddels echter beraamt men in Duitschland maatregelen, die een dergelijken terugkoop in den vervolge niet meer mogelijk zullen maken. Voor de reeds bestaande leeningen kan hier

tegen slechts gewaakt worden door de Devisen-Zentrale, hoewel door de mazen van dit bewakingsnet toch nog herhaaldelijk diverse fondsen glippen. Zoo schat men den Duitschen terugkoop van eertijds in ons land geplaatste obligaties van stedelijke leeningen op ongeveer Mk. 100.000. Voor nieuwe leeningen beveelt men thans een „Sperre“ voor een enigszins langen termijn aan, of een bepaling, waarbij het nominaal bedrag na verloop van een zeker aantal jaren in de buitenlandse valuta van het land, waar de leening wordt geplaatst en tegen een vooraf vast te stellen koers aflosbaar wordt gesteld. De Gewerkschaft Wintershall, een kali-onderneming, heeft in dit opzicht het voorbeeld gegeven, door in Zwitserland een crediet van 8 miljoen Mark op te nemen, tegen een rentevoet van 4½ pCt. en met de bepaling, dat dit crediet na 10 jaren in Zwitsersche Francs tot den koers van 123½ moet worden afgelost. Bij deze opstelling heeft dus de gedachte voorgezet, dat na 10 jaren de valuta's van Duitschland en Zwitserland de pari-waarde ongeveer weder bereikt zullen hebben.

De beurzen te London en te Parijs toonen voor de achter ons liggende week vrijwel hetzelfde beeld als de markt te Berlijn; overal is het publiek uiterst terughoudend en wacht liever de gebeurtenissen af, dan een te groot risico op zich te willen nemen. Ook de beurs te New York is niet zeer levendig geweest, hoewel zich daar toch factoren hebben voorgedaan, die wel iets grootere omzettingen hadden kunnen wettigen. Met name zijn de voorgestelde maatregelen van de regeering met betrekking tot de steenkoolvoorziening van dien aard, dat een ernstige invloed op de resultaten der diverse ondernemingen en dus ook op het koerspeil der betrokken aandelen, kan uitgaan. Reeds is de export van onderscheiden soorten bouwstaal sterk verminderd, resp. verboden (waarvan vooral Japan de nadeelige gevolgen ondervindt in zooverre het betreft het verkrijgen van stalen platen voor de scheepsnijverheid) en verluidd, dat de fabrieken alle één dag per week zullen moeten sluiten ter besparing van brandstoffen. Zooals deze mededeeling hier bekend werd, is zij stellig niet te aanvaarden: het is algemeen bekend, dat het dooven van vuren bij groote ondernemingen en het opnieuw aanmaken daarvan veel meer steenkolen eischt, dan een voortgezet verbruik. In ieder geval echter schijnen er wel maatregelen in voorbereiding te zijn om tot besparing van verschillende verbruiksartikelen te komen, zooal steenkool, staal als voedingsmiddelen. Ook in dit opzicht doet de oorlog zijn funeste uitwerking gevoelen; niet alleen voor het eigen land, doch ook voor de geallieerden kan bijna niet genoeg geproduceerd worden. De cijfers van den buitenslandschen handel zijn in dit opzicht enigszins misleidend; zij luiden over de eerste tien maanden van het loopende jaar, in vergelijking met dezelfde periode van de beide vorige jaren als volgt:

	Januari/October 1915	1916	1917
Uitvoer	\$ 2.868.000.000	\$ 4.443.000.000	\$ 5.149.000.000
Invoer	„ 1.451.000.000	„ 2.010.000.000	„ 2.504.000.000
Saldo export	\$ 1.417.000.000	\$ 2.433.000.000	\$ 2.645.000.000

Uit het saldo-uitvoer over de eerste 10 maanden van 1917 zou bij oppervlakkige beschouwing eene sterke progressie in den buitenslandschen handel te concluderen zijn, welke echter alleen terug te brengen is tot een kwalitatieve toename als gevolg van de veel hoogere waarde der uitgevoerde artikelen. Quantitatief toch is de uitvoer verminderd, hetgeen nog sterker tot uiting komt, als men de periode van 10 maanden onderverdeelt. Dan toch ziet men, dat in de eerste drie maanden van het loopende jaar de toename \$ 475 miljoen bedroeg, van April tot en met Juli \$ 249 miljoen, terwijl over het tijdperk Augustus/October zelfs een vermindering van \$ 18 miljoen te constateeren valt.

Desniettegenstaande is de stemming ter beurze van Wallstreet niet ongeanimeerd te noemen, hoewel, zooals reeds gezegd, de omzetting vrij klein en de koersfluctuaties onbelangrijk waren:

Te onzent heeft de markt voor binnenlandsche staatsschulden een vast voorkomen gehad; toch heeft de nieuwe Nederlandsche staatsschuld zich nog niet zodanig kunnen herstellen, dat een aanmerkelijk deel van het disagio verdwenen is. Van buitenslandsche soorten trokken voornamelijk de aandacht Russische en Oostenrijksche waarden, welke beide in een gedrukte stemming verkeerden in verband met de bekende en hier reeds vermelde gebeurtenissen in de beide landen. Japansche soorten bleven vast, nu de betrokken regeering hare inkoop van tabaksobligaties eerste en tweede serie regelmatig op de Londensche markt voortzet.

	22 Jan.	25 Jan.	28 Jan.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	100 ¹ / ₁₀	100 ¹ / ₁₀	100	- ¹ / ₁₀
4½ % „ „ „	1916 97 ³ / ₁₀	97 ³ / ₄	97 ³ / ₄	+ ³ / ₁₀
4 % „ „ „	1916 90 ⁵ / ₁₀	90 ⁵ / ₁₀	90 ⁵ / ₁₀	+ ³ / ₈

	22 Jan.	25 Jan.	28 Jan.	Rijzing of daling.
3 1/2 % Ned. W. Schuld	79 1/4	79 3/4	79 3/4	+ 1/2
3 % " " " "	69 3/8	68 7/8	68 11/16	- 11/16
2 1/2 % Cert. N. W. S.	58 1 3/16	58 3/4	58 3/4	- 1/16
5 % Oost-Indië 1915	99 9/16	99 7/16	99 1/2	- 1/16
4 % Hongarije Goud	50	50	50 1/4	+ 1/4
4 % Oostenr. Kronenrente	45	45 1/8	45 3/8	+ 3/8
5 % Rusland 1906	27 3/4	28	28	+ 1/4
4 1/2 % Iwngorod Dombro...	28 7/8	28 7/8	25	- 3 7/8
4 % Rusland Cons. 1880 ..	26 3/16	25 7/16	26 15/16	+ 5/8
4 % Rusl. bij Hope & Co. ..	27 1/8	26	26 3/4	- 3/8
4 % Servië 1895	32	32	—	—
4 1/2 % China Goud 1898 ..	62	63 1/4	63 1/2	+ 1 1/2
4 % Japan 1899	65	65	65	—
4 % Argentinië Buitenl. ..	64 1/2	64 1/2	—	—
5 % Brazilië 1895	61 1/4	61 1/4	61 1/4	—

Op de locale afdelingen trokken vooral binnenlandsche industriële waarden groote belangstelling. De omzetten in deze fondsen zijn gewoonlijk zeer klein en het te verkrijgen materiaal uiterst gering, zoodat een bescheiden vraag zelfs reeds in staat is aanmerkelijke koersverheffingen in het leven te roepen. Ongetwijfeld moet aan deze technische omstandigheid een groot deel van de voor de afgelopen week te registreren rijzing worden toegeschreven, hoewel ook intrinsieke factoren daaraan niet vreemd zijn geweest. Met name circuleerde ter beurze het gerucht, als zouden de maatschappijen, die groote regeeringsorders hebben ontvangen, ook zeer aanmerkelijke winsten over het afgelopen jaar hebben gerealiseerd. Als zoodanig werden aangewezen constructiewerkplaatsen du Croo & Brauns, van Berkel's Patent, de Nederlandsche staalgietery, enz. wier aandelen dan ook alle meer of min beteekenende koers-avances te boeken hadden. Deze stemming werd gedurende de gansche week gehandhaafd, zoodat ten slotte de geheele betrokken afdeling een uiterst opgewekte tendenz kon aantoonen.

Een en ander hangt ten nauwste samen met het naderen van den termijn, waarop voor de binnenlandsche ondernemingen het publiceren van het jaarverslag kan worden tegemoet gezien. En hoewel dit geenszins het geval kan zijn voor de onderscheiden handelsondernemingen, die alle hun arbeidssfeer over de geheele wereld hebben verspreid en voor welke het derhalve heel wat moeilijker zal zijn de noodige gegevens binnen afzienbaren tijd te verzamelen, ontstond toch ook voor de aandelen dezer vennootschappen meer vraag, waardoor een afdeling, die den laatsten tijd vrijwel een half-vergeten bestaan voerde, grootere belangstelling kon trekken. Hier waren het vooral aandelen L. E. Tels & Co.'s Handelsvereniging en Hollandsche Transatlantische Handelsvereniging, die bij vrij omvangrijken handel eenige procenten in koers konden monteeren.

Daareutegen toonde de *cultuurmarkt* een gedrukte stemming. Het bericht, dat zeven schepen ter beschikking zouden worden gesteld, om suiker van Java naar de Vereenigde Staten te vervoeren, had geen invloed, daar anderzijds bekend werd, dat de opbrengstprijzen verre beneden die van het vorig jaar gebleven zijn. Ook de zeer gunstige maalresultaten lieten geen enkel spoor na, zoodat als geheel deze afdeling de week loom en ongeanimeerd verlaat.

Hoewel niet geheel tot de cultuurafdeling behorende, moet hier toch melding worden gemaakt van de aangename tendenz, welke voor aandelen Nederlandsch-Indische Handelsbank is ontstaan. Zoowel de oude aandelen, als de claims werden bij groote posten uit de markt genomen en een gezond herstel trad in na de plotselinge reactie, welke bij het publiceren van het plan tot uitgifte van een nieuwe serie van het aandelenkapitaal was ontstaan.

De *tabaksafdeling* had mede voor enkele soorten koersverheffingen te boeken. Langzamerhand komen de berichten binnen omtrent den geheelen of gedeeltelijken verkoop van oogst 1916, waaruit blijkt, dat de prijzen alle zoodanig zijn, dat zij voor de betrokken ondernemingen goede winstmarges laten. In de achter ons liggende berichtperiode konden hiervan voornamelijk aandelen Deli Maatschappij en Medan profiteeren, terwijl ook aandelen Boeloes op grotere schaal dan anders werden gekocht.

De *rubbermarkt* had dezen keer eenige bijzonder bevoorrechte fondsen, waarop gewoonlijk de aandacht niet gevestigd wordt. Te releveeren vallen hier aandelen Sumatra Rubber en Suriname Balata, welke aankopen vergezeld gingen met geruchten omtrent zeer mooie dividend-uitkeeringen. De beurs komt overigens langzamerhand in een stadium, waarin zij geneigd is, iedere gunstige dividend-taxatie voetstoots aan te nemen. Hoewel ongetwijfeld verschillende maatschappijen ook in 1917 een zeer bevredigend resultaat behaald zullen hebben, is het niet aan te nemen, dat de uitkomsten van een enkel jaar of zelfs van enkele

jaren den directies aanleiding zullen geven als regel een vrijgeveige dividend-politiek toe te passen, vooral niet, waar de eventueel gunstige resultaten in ieder geval ook in een buitengewonen tijd behaald zijn. Veelal valt aan te nemen, dat een conservatief beheer met groote reserves en aanmerkelijke afschrijvingen zal worden gevolgd. Dit komt tegenwoordig den aandelen veel meer ten goede, doch kan toch, gezien de psychologische gesteldheid van het publiek in zijn breede lagen, de oorzaak worden van koersreacties.

	22 Jan.	25 Jan.	28 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	194	194 1/2	194	—
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand. 190 1/16	191	191 3/8	191 3/8	+ 1 3/16
Rotterd. Bankvereniging ..	149 1/2	149 3/8	149 3/8	- 1/8
Amst. Superfosfaatfabriek ..	167	165	167	—
Van Berkel's Patent	168	185	179	+ 11
Insulinde Oliefabriek	233	233	236	+ 3
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand. 109	109	108 3/4	—	- 1/4
Ned. Scheepsbouw-Mij.	171	173 7/8	173 7/8	+ 2 7/8
Philips' Gloeilampenfabriek. 377	377	379 1/2	—	+ 2 1/2
R. S. Stokvis & Zonen	638	644 1/2	640	+ 2
Vereenigde Blikfabrieken ..	144	149	146 1/4	+ 2 1/4
Compania Mercantil Argent. 223 7/8	224 3/4	223	—	- 7/8
Cultuur-Mij. d. Vorstenland. 215 1/2	217 3/4	217	—	+ 1 1/2
Handelsver. Amsterdam	450	440	440	- 10
Holl. Transatl. Handelsver. 169 1/8	170 1/4	173 1/2	—	+ 4 3/8
Linde Teves & Stokvis	234	233	235	+ 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij. 193 1/2	196	200	—	+ 6 1/2
Tels & Co.'s Handel-Mij. ..	169	170	174 1/2	+ 5 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij. 221	223 1/4	223 1/2	—	+ 2 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	548 1/2	548 3/4	549	+ 1 1/2
Orion Petroleum-Mij.	95 3/4	103	104	+ 8 1/4
Steaua Romana Petr.-Mij. ..	215	211 1/4	214	- 1
Amsterdam-Rubber-Mij. ..	233 3/4	233	239	+ 5 1/4
Nederl. Rubber-Mij.	132 1/2	131 1/2	135	+ 2 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	264	269 1/2	273	+ 9
Deli-Maatschappij	527 1/4	526	529	+ 1 1/4
Medan-Tabak-Maatschappij. 220	221 1/4	227	—	+ 7
Senembah-Maatschappij	589 1/4	592	600 1/2	+ 11 1/4

Op de *scheepvaartmarkt* beginnen deze symptomen zich reeds voor te doen. Ondanks de voor ons land gunstige voorloopige berichten betreffende onze in Amerikaanse havens liggende schepen en niettegenstaande de ten slotte volkomen in het reine gebrachte afvaart van het stoomschip „Nieuw-Amsterdam” (factoren, waarop de markt haar geheele hoop had gesteld) is de rechte stemming voor scheepvaartwaarden in de afgelopen week ook niet gekomen. Veelal werd van het eenigszins verhoogde koerspeil gebruik gemaakt om tot realisaties over te gaan, nu men reeds fluistert, dat de dividend-uitkeeringen vermoedelijk niet zoodanig zullen zijn, dat, uit rendementsoogpunt, de tegenwoordige koersen te wettigen zijn. Het is echter een gunstige factor, dat de meeste scheepvaartwaarden zich in vaste handen bevinden, die deze fondsen niet gekocht hebben met het oog op directe koerswinst, doch na degelijke beschouwing van de mérites en de vooruitzichten, zoodat van groot aanbod geen sprake is geweest.

	22 Jan.	25 Jan.	28 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	437	434 3/4	435	- 2
" " " " gem. Eig. 421	421	417	417	- 4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ...	357	350	348	- 9
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. 201 1/2	204 1/2	205 1/2	—	+ 4
Hollandsche Stoomboot-Mij. ..	293 3/4	291 1/2	296 1/4	+ 2 1/2
Java-China-Japan-Lijn	307 1/2	303	302	- 5 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd ..	200	199 1/2	200	—
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. ..	274 1/2	270 1/4	272 1/4	- 2 1/4
Kon. Paketvaart-Mij.	302 1/2	296 1/4	300	- 2 1/2
Maatschappij Zeevaart	404	404	404	—
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	283 1/2	278 3/8	281 1/4	- 2 1/4
Nievelt Goudriaan	1250	1250	1250	—
Rotterdamsche Lloyd	299 1/2	298 1/4	297	- 2 1/2
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg” 455	440	440	—	- 15
" " „Nederland” ..	284	283 1/2	284	—
" " „Noordzee” ..	309	308	306 1/2	- 2 1/2
" " „Oostzee”	470	470	455	- 15

Op de *petroleummarkt* hebben ook in de afgelopen week slechts aandelen Orion een levendigen handel te aanschouwen gegeven. Nog steeds tast men in het duister betreffende de voortdurend loopende geruchten omtrent overname dezer maatschappij door een buitenlandsche groep, doch dit was voor de speculatie een aanleiding te meer haar aandacht op het fonds te concentreren. Met wilde fluctuaties varieerde het van 94 pCt. tot 106 pCt., om ten slotte de week op bijna het hoogste peil te verlaten.

De *Amerikaansche afdeling* was hoogst oninteressant

en verlaten. Van handel is hier practisch geen sprake geweest, behalve in de meest courante soorten als Steels en Marinewaarden, die echter ook geen belangrijke koersvariatiën te aanschouwen hebben gegeven.

	22 Jan.	25 Jan.	28 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	73 ¹ / ₄	72 ³ / ₄	73 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹¹ / ₁₆
Anaconda Copper	143	142 ⁹ / ₁₆	143 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹⁵ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	95 ¹⁹ / ₁₆	94 ³ / ₁₆	95 ¹ / ₂	- ⁵ / ₁₆
Atchison Topeka	90 ¹⁹ / ₁₆	90 ¹ / ₈	92 ¹¹ / ₁₆	+ 1 ⁷ / ₈
Southern Pacific	83	83 ⁵ / ₁₆	85 ¹⁵ / ₁₆	+ 2 ¹⁵ / ₁₆
Union Pacific	125 ¹ / ₂	122 ³ / ₄	124 ¹ / ₂	- 1
Int. Merc. Marineafgest.	30 ³ / ₈	29 ⁷ / ₈	30 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
" " " " " prefs.	105	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	- ¹ / ₂

De *geldmarkt* is iets stroever geworden, zoodat de rentevoet voor gelden op prolongatie zich fractioneel boven 4 pCt. beweegt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

29 Januari 1918.

De berichten van de verschillende productielanden buiten Europa zijn in den laatsten tijd gunstig geweest. In Argentinië is niet lang geleden nog al regen gevallen, die vooral voor den maïsogst zeer gewenscht was. Voor zoover wij van hieruit kunnen beoordeelen zou deze regen niet gunstig zijn voor den tarweogst, doch klachten dienaangaande ontbreken en terwijl het zonder twijfel de oogstbeweging vertraagd zal hebben, schijnt deze toch voldoende te zijn, althans de voorraden in de havenplaatsen nemen toe. In het vorige weekoverzicht werd reeds aangegeven, dat wederom veel hogere cijfers voor de opbrengst van den tarweogst in Argentinië genoemd werden; de officieele bevestiging ontbreekt nog steeds. Dat de prijzen een min of meer stijgende tendenz toonen, vindt ongetwijfeld zijn oorzaak in de groote contracten, die werden afgesloten. Definitieve berichten, dat het contract met Engeland geteekend is, hebben ons nog steeds niet bereikt, doch in vakkringen in Engeland neemt men algemeen aan, dat dit toch niet lang meer op zich kan laten wachten. In de Vereenigde Staten is het grootste gedeelte der tarwewelden bedekt met voldoende sneeuw. Toch schijnt de wintertarwe hier en daar geleden te hebben en men verwacht, dat evenals verleden jaar een aanzienlijke oppervlakte omgeploegd zal moeten worden. Wat betreft den ouden oogst, nog steeds blijven de aanvoeren opmerkelijk klein en de zichtbare voorraad is dan ook weder-

om eenigszins afgenomen. De transportmoeilijkheden veroorzaken hier en daar plaatselijke schaarschte. De verschepingen van tarwe van Australië naar de Westkust van Noord-Amerika zouden begonnen zijn, doch het zal wederom een nieuw vraagstuk uitmaken om ook deze tarwe wederom over het verdere land te distribueeren. De zichtbare voorraad in Australië bedroeg begin Januari ca. 3.000.000 tons, terwijl juist wederom een nieuwe oogst aan de markt komt. Het zal dus nog wel geruimen tijd duren voor deze voorraden tot een eenigszins normaal peil zijn teruggebracht.

De verschepingen van tarwe blijven over het algemeen zeer klein en in alle Europeesche landen heeft men maatregelen te nemen om het verbruik te beperken. Zoodat men weet, is ook Amerika hiermede begonnen.

In Europa is de weersomstandigheid over het algemeen gunstig geweest voor het wintergraan. Nu bijna overal de sneeuwbedekking verdwenen is, zou evenwel een harde vorst nog schade kunnen veroorzaken, zoodat wij nog een tamelijk critieken tijd hebben door te maken.

Over voedergranen en lijnzaad hebben wij deze week geen nieuws te vermelden, behalve dat de prijs voor het laatste artikel in Argentinië wederom tamelijk sterk gestegen is, niettegenstaande de voorraad in de havenplaatsen vrij aanzienlijk is toegenomen.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Met spanning wordt de definitieve totstandkoming van een regeling betreffende den aanvoer van graan voor ons land tegemoet gezien. Waar onze voorraden zoo gering zijn geworden is spoedige aanvoer absoluut noodzakelijk.

JAVA-THEE.

De afdoening van 25 dezer had op dezelfde wijze plaats als beide voorgaande afdoeningen. Een zeer belangrijke verbetering was, dat er vele kleine koopen van 1, 2 en 3 kisten waren, zoodat ieder naar keuze zijn kwantum geheel kon koopen. Algemeen kocht men het eerst weg de zware kisten van prima en goede kwaliteit; evenals vorige afdoeningen bleken ook thans de betere kwaliteiten het meest te zijn gevraagd. Van de ex vorige veiling kon het restant Sumatrathee thans koopers vinden.

Aangeboden in veiling en afdoening:

tot: 25 Jan. '18 22 Feb. '17 3 Feb. '18 5 Feb. '15 29 Jan. '14
6812 kn. 11063 kn. 21167 kn. 16577 kn. 20740 kn.

waarvan:

Blad	35 %	51 %	46 %	37 %	38 %
Gruis	65 %	49 %	54 %	63 %	62 %

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Maïs Febr.	Lijnzaad Febr.
26 Jan. '18	220 ²)	125 ¹ / ₄	79 ³ / ₄	13,45	7,10	18,80
19 " '18	220 ²)	127 ³ / ₈ 4)	76 ³ / ₈	13,25	6,80 4)	16,85
26 Jan. '17	181 ¹ / ₈	101 ⁷ / ₈	58	14,00	10,15 ⁵)	24,00
26 Jan. '16	136 ¹ / ₄	79 ¹ / ₈	53 ¹ / ₂	9,50	5,50 ⁶)	12,80
26 Jan. '15	146 ¹ / ₂	80 ¹ / ₂	58 ¹ / ₄	11,20	5,40	9,60
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ 1)	36 ¹ / ₂ 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) offic. vastgestelde locoprijs

4) per Januari 5) per Maart 6) per Mei

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 11 en 4 Jan. 1918, 26 Jan. 1917, 26 Jan. 1916 en 26 Jan. 1915.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	28 Jan. 1918	21 Jan. 1918	28 Jan. 1917
Tarwe	632,— ¹)	632,— ¹)	509,— ¹)
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	400,— ¹)	400,— ¹)	345,— ¹)
Gerst (46 lb. feeding)....	400,— ¹)	400,— ¹)	345,— ¹)
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹)	20,— ¹)	19,— ¹)
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .	280,— ¹)	280,— ¹)	200,— ¹)
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	740,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	20—26 Jan. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	20—26 Jan. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	1918	1917
Tarwe.....	—	—	36.812	—	—	—	—	36.812
Rogge	—	—	4.465	—	—	—	—	4.465
Boekweit	—	—	654	—	—	—	—	654
Maïs	—	—	34.451	—	—	27.962	—	62.413
Gerst	—	—	2.608	—	—	5.492	—	8.100
Haver	—	—	—	—	—	6.790	—	6.790
Lijnzaad	—	—	—	—	—	7.560	—	7.560
Lijnkoek.....	—	—	5.850	—	—	9.132	—	14.982
Tarwemeel	—	—	2.681	—	—	—	—	2.681

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	9.141	21.020	40.458	—	—	—	21.020	40.458
Maïs	—	—	7.479	—	—	—	—	7.479
Rogge	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarwemeel	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst	—	—	144	—	—	—	—	144

Loop der prijzen:

	cts.	cts.	cts.	cts.	cts.
G.Ord.Bl. 81 à 83	90 à 93	58 à 60	56 à 58	44 à 46	
G.Ord.Gr. 82 à 83	89 à 92	51 à 53	49 à 51	44 à 45	

Betreffende eene volgende afdoening werd niets bekend gemaakt.

Wicht der kisten aangenomen op Anno 1916, 1917 en 1918, Blad 42 K.G., Gruis 51½ K.G., voorgaande jaren Blad 43 K.G., Gruis 53½ K.G.

SUIKER.

De verwerking van den Bietsuiker-oogst is in ons land bijna afgelopen en het laat zich weer aanzien, dat het eindresultaat nog zal medevallen. In Duitschland blijft de toestand ten opzichte van den nieuwen aanplant nog onzeker. In Oostenrijk-Hongarije wordt de in ons laatste bericht meedeelde jongste raming van den oogst als volgt gespecificeerd.

	Aantal werkende fabrieken.		Bietoogst. (Raming).	
	1917/18	1916/17	1917/18	1916/17
Bohemen	104	105	1.818.900	2.736.900
Moravië enz. ...	52	52	1.100.100	1.703.800
Hongarije } en Bosnië }	28	29	1.240.500	1.463.800
Totaal	184	186	4.159.500	5.904.500

	Ruwsuikeroogst. (Raming).		Achteruitgang in %.	
	1917/18	1916/17	Bieten.	Suiker.
Bohemen	314.300	458.953	33,5	31,5
Moravië enz. ...	182.450	267.505	35,4	31,8
Hongarije } en Bosnië }	171.500	208.775	15,2	17,8
Totaal	668.250	935.233	29,6	28,5

In Engeland wordt de rantsoenering van suiker krachtig doorgevoerd.

Uit Java kwam geen nieuws binnen. Het is te hopen dat de definitieve scheepvaartovereenkomst met Amerika ook eene regeling zal brengen voor het vervoer van Java-suiker naar Amerika, waaraan dit land in den loop van het jaar nog behoefte zal hebben.

De afschepingen uit Mauritius worden als volgt opgegeven:

naar:	1916/17	1915/16	1914/15
Engeland	7.952	164.312	198.098 tons
Andere Europ. landen (hoofdz. Frankrijk)	163.788	5.588	92 "
Amerika	86	273	" "
Indië	22.249	37.019	68.859 "
Australië	373	709	" "
Hongkong	167	489	467 "
Zuid-Amerika	380	138	750 "
Andere landen	1.184	945	1.391 "
Totaal	196.179	209.473	206.693 tons

In Amerika blijft de notering voor Spot Centrifugals op 5,90 c. De behoefte aldaar kan voorloopig door de aanvoeren uit Cuba gedekt worden. Wanneer al het riet, dat op de velden staat, vermalen zou kunnen worden, raamt Guma den aldaar bereikbaren oogst op 3.589.000 tons en Himely op 3.622.000 tons; tegelijkertijd blijven echter Willett & Gray hunne raming van de vermoedelijke opbrengst met 3.200.000 tons handhaven.

Cuba-statistiek:

	1918	1917	1916
Ontv. der week tot 5 Jan.	37.879	35.209	61.551 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1917	96.483	70.173	145.622 "
Werkende fabrieken	130	111	135

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Januari	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
25 Jan. 1918	f —	53/9	15/9	—	—
18 „ 1918	„ —	53/9	15/9	—	—
25 Jan. 1917	„ 23 9/16	47 1/2	—	—	5.02
25 Jan. 1916	„ 24 1/8	40/6	20/3	23/-	4,64 à 4,77
21 Juli 1914	„ 11 1/2	18/-	—	—	3.26

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	25 Jan. '18	18 Jan. '18	11 Jan. '18	25 Jan. '17	25 Jan. '16
New York voor Middling ..	31,80 c	31,75 c	32,60 c	17,15 c	12,20 c
New Orleans voor Middling	30,87 c	31,— c	31,75 c	16,88 c	12,00 c
Liverpool voor Good Middling	—	23,98 d ¹⁾	24,06 d	10,74 d ¹⁾	8,13 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (in duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 11 Jan. '18	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	2185	3305	2737
„ „ Atlant. Havens.....	1578	1896	1783
Uitvoer naar Gr. Britannië	1393	1707	1116
„ „ 't Vasteland. }	821	1316	1242
„ „ Japan etc... }	—	347	185
-Voorraden in duizendtallen	11 Jan. '18	11 Jan. '17	11 Jan. '16
Amerik. havens.....	1342	1439	1743
Binnenland.....	1195	1259	1341
New York	—	153	327
New Orleans	—	492	445
Liverpool	471	859	829

1) Middling. 2) 15 Jan.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, dd. 3 Januari 1918.

De katoenmarkt in Liverpool is sedert ons laatste bericht slechts drie dagen open geweest, maar prijzen voor alle kwaliteiten zijn weer hooger, ook in verband met de zeer vaste stemming in New York tengevolge van vredesgeruchten en een goede vraag van de industrie, speciaal voor de latere maanden.

In garens is ook niet veel omgegaan, doch prijzen zijn weer hooger en schijnen voorloopig te blijven stijgen. Voor het binnenland wordt vrijwel niets afgesloten en ook de exportvraag heeft geheel opgehouden, terwijl prijzen thans een dergelijk niveau hebben bereikt, dat men voor latere levering niet durft te koopen. Naar Egyptische garens is goede vraag voor alle soorten en hoofdzakelijk voor de Fransche markt zijn vrij veel zaken tot stand gekomen. De doekmarkt is zeer vast en prijzen zijn weer hooger in verband met de stijging van garenprijzen, hoewel de vraag zeer verminderd is en men alleen in hoog noodige gevallen tot aankoop overgaat. De meeste koopers wachten liever de markt nog eens af tot na de feestdagen en over het algemeen is de handel van weinig beteekenis.

Manchester, dd. 10 Januari 1918.

Het achtste Ginn's Rapport, dat tot 31 December 1917 loopt, is gisteren gepubliceerd en was hooger dan men verwachtte, n.l. 10.450.000 balen tegen 11.039.000 balen verleden jaar en 10.645.000 balen in 1915. Niettegenstaande deze cijfers waren de Amerikaansche markten weer hooger en de stemming was gedurende de heele week zeer vast. De stijging werd verder gestimuleerd door dekkingen van baissiers, aankopen voor vreemde rekening en verwachtingen van grootere uitvoeren. De spotnoteringen van Egyptische katoen in Liverpool zijn verlaagd, hoewel gebruikers beweren, dat de werkelijke prijzen, waarvoor men kan koopen, absoluut niet goedkooper geworden zijn, Amerikaansche garens blijven zeer vast, vooral in de medio-nummers. Alleen kleine partijen worden verhandeld, hoofdzakelijk voor binnenlandsche goederen, terwijl men voor directe levering nog steeds hogere prijzen kan krijgen. Enkele spinners maken daarvan ook misbruik ten koste van hunne oudere contracten. Egyptische garens zijn duurder en spinners zoowel van enkele als van getwijnde soorten zijn voor maanden bezet. Er is een goede vraag voor de grovere nummers voor de tricotage-fabrieken en eveneens voor inslaggarens om te twijnen. Bundelgarens worden niet speciaal gevraagd en de prijzen zijn wel verschrikkelijk hoog, hoewel daaraan niet veel te doen is. Er is niets nieuws over de exportvraag, die nog steeds zeer beperkt blijft.

De doekmarkt blijft zeer vast, maar kalm en de meeste koopers zijn nog niet bereid de laatste verhoogingen te betalen nu de overzeesche markten deze verhoogingen ook

minder grif volgen. De biedingen van Indië en China zijn veel te laag en over het algemeen gaat voor het Oosten weinig om. De binnenlandsche vraag is goed en voorraden vinden grif plaatsing.

WOL.

Te Londen vond een publieke verkoop van 9000 balen Australische wol plaats tegen van overheidswege vastgestelde limieten. Er was weinig animo en ongeveer 65 % van de aangeboden partijen moest worden teruggenomen. Het product van den nieuwen scheer ziet er over 't algemeen goed uit.

In Australië zijn de producenten ten deele genoodzaakt de wol ter plaatse op te slaan tengevolge van gebrek aan scheepsruimte.

De productie in Nieuw-Zeeland belooft overvloedig te worden door de belangrijke vermeerdering uit geboorte over het geheele land.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

In exotische huiden kwamen deze week geene zaken tot stand, en blijft men in afwachting van de aan de markt gestelde Kaaphuiden. In Engeland krimpt de voorraad huiden zeer. In Liverpool kwamen afdoeningen van gezouten La Platahuiden tot iets hogere prijzen tot stand.

Voor inlandsche huiden blijft de vaste stemming aanhouden. In kalfsvellen werden afgelopen week enkele zaken afgesloten tegen hogere prijzen.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“).

Londen, 11 Januari 1918. *)

De prijzen voor geraffineerde petroleum zijn onveranderd. Standard White gaat tegen 1 s. 6½ d. per gallon en Water White 1 s. 7½ d. per gallon.

Smeerolie. De markt is vast. De prijzen hebben geen verandering ondergaan.

American pale	£ 30 tot £ 37 10 s.
American red	£ 32 „ £ 38 10 s.
American filt. cyl.	£ 38 „ £ 46 10 s.
American dark cyl.	£ 29 10 s. „ £ 35 10 s.

Benzine. De prijzen voor den kleinhandel zijn:

No. 2 3 s. 6 d. per gallon.

No. 3 3 s. 5 d. „

Beide merken zijn in Schotland en Ierland 1 d. per gallon duurder.

Terpentijn. Voor Amerikaansche terpentijn werden, na een kleine stijging, de volgende eindprijzen genoteerd:

Loco 124 s. 3 d.

Februari/April 126 s. 3 d.

Paraffine. De nominale noteeringen wisselen af van 8½ d. tot 11 d. per gallon, in verband met het smeltpunt.

Van het verhandelen van stookolie en vethoudende oliën is niets genoteerd.

Liverpool, 10 Januari 1918.

Petroleum-producten vinden vasten verkoop en Amerikaansch wordt met 1 s. 5 d. tot 1 s. 6 d. per gallon betaald. Er is geen Russische olie aan de markt. Voor den kleinhandel staat benzine 3 s. 3 d. per gallon genoteerd.

Bakou, 1 Januari 1918.

Er is voortdurend vaste vraag naar ruwe olie tegen de nieuwe prijzen, vastgesteld door het Gouvernement op 96 kopeken per poed.

New York, 10 Januari 1918.

Geraffineerd in kisten .. 15,50 c. per gallon

Standard White in vaten 11,15 „ „

Credit Balances 3,50 „ „

Pennsylvanian Crude .. \$ 3,75 per vat.

Op 4 December heeft de laatste prijsstijging van 25 cent plaats gevonden.

Philadelphia, 10 Januari 1918.

Standard White 11,15 c. per gallon.

*) De nummers over December werden tot op heden nog niet ontvangen.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

26 Januari 1918. De vrachtenmarkt bleef onveranderd. De Nederlandsche transatlantische scheepvaart zal eindelijk hervat worden. Reeders krijgen toestemming tot het

afsluiten hunner in Amerika liggende schepen voor een kort tijdperk, in afwachting van een definitieve regeling, in verband met voedsel- en bunkercolenlevering door de Vereenigde Staten aan ons land. In de bladen verscheen een bericht, dat, indien een dergelijke regeling gemaakt wordt, Duitsland alle reederijen, die ruimte aan de Amerikaansche regeering afstaan, op de zwarte lijst zal plaatsen, waaruit volgt, dat de reederijen geen Deutsche bunkerkolen en geen Duitsch ijzer voor reparatie zouden kunnen bekomen. Vermoedelijk zullen reederijen, die van Amerika lading aanvoeren voor de Relief en onzijdige landen, bij het zwarte-lijst-dreigement wel niet betrokken zijn.

De kolenvrachten van Engeland naar Nederland werden een weinig gewijzigd. Bij verscheping met stukgoedboten wordt betaald f 42,— per ton van de Humber, f 48,— van de Tyne en f 55,— van Methil. De timechartervracht voor kolenboten bedraagt thans f 18,— per ton d.w. per maand voor de eerste 1000 tons, f 15,— voor de volgende 1000 tons en telkens f 1,— minder voor iedere volgende 1000 tons; molestverzekering voor rekening der regeering.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
21/26 Jan. 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
14/19 „ 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
22/27 Jan. 1917	—	—	f 17,—	23/-	—	130/-
24/29 Jan. 1916	—	—	„ 10,—	16/-	f 75,—	140/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstulten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
21/26 Jan. 1918	—	—	—	—
14/19 „ 1918	—	—	—	—
22/27 Jan. 1917	—	—	—	—
24/29 Jan. 1916	—	—	—	450/-
Juli 1914	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Pott Middlesbro'
21/26 Jan. 1918	—	—	—	—
14/19 „ 1918	—	—	—	—
22/27 Jan. 1917	20/-	21/6	—	—
24/29 Jan. 1916	23/-	22/-	—	—
Juli 1914	4/3	5/4½	5/8	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
21/26 Jan. 1918	69/-	101/3	—	—	f 45,—	—
14/19 „ 1918	69/-	101/3	—	—	„ 42,50	—
22/27 Jan. 1917	34/-	59/6	—	70/-	—	—
24/29 Jan. 1916	fr 44,50	76/3	90/-	40/6	„ 5,50	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
21/26 Jan. 1918	275/-	500/-	—	200/-
14/19 „ 1918	275/-	500/-	—	200/-
22/27 Jan. 1917	220/-	272/6	—	—
24/29 Jan. 1916	140/-	170/-	170/-	125/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstulten per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.